

Mas tednik

kulturno - politično glasilo

Kronika

svetovnih in domačih dogodkov

7. leto - številka 13

V Celovcu, dne 31. marca 1955

Cena 1 šiling

Agfa - Silette

735.- šil.

1/3 naplaci o, drugo v 6. mesečnih obrokih. Imamo modele vseh kamer in pri nas dobite nasvete neobvezno.

FOTOHAUS SCHMAUS

Lastnik: FRIEDL GOITWALD

KLAGENFURT, Heiligengeistplatz

Najhitrejša izdelava vseh vrst filmov

Prvič v Moskvo

V najkrajšem času bo odpotovala avstrijska uradna delegacija v središče sovjetskega imperija, v Moskvo. To je prvi slučaj uradnega obiska v Rusiji po letu 1918.

Še pred par meseci nihče ni mislil, da bo v tako kratkem času prišlo do neposrednih stikov med Moskvo in Dunajem. Seve to ni zasluga ali sad prizadevanj ene ali dveh oseb, to je rezultat mednarodnega političnega položaja, ki je v avstrijskem vprašanju še pustil vrata odprta. Skozi ta vrata bodo verjetno zopet navezali nove stike med Zapadom in Vzhodom.

Na drugi strani moramo ob tej priliki tudi naglasiti dejstvo, da ima po Rennerjevi smrti Avstrija v sedanjem kanclerju Raabu zopet moža, ki je po vsej verjetnosti kos veliki nalogi, katera se mu nalaga ob potovanju v Moskvo. Raab je v notranji in posebno gospodarski politiki dokazal, da nekaj zna. Raab je takoj ob svojem nastopu kot kancler leta 1953 v neposrednem stiku s sovjetsko komando na Dunaju dosegel gotove olajšave glede zasedbe, predvsem odstranitev kontrole med konami ter črtanje zasedbenih stroškov s strani Sovjetov, korak, katerega so morali takoj nato napraviti tudi Angleži in Francozi. Raab je tudi na svojem potovanju po zapadnih državah vedno zopet naglašal, da hoče Avstrija popolno politično svobodo in konec zasedbe.

Ko je dne 8. 2. 1955 na seji Vrhovnega sovjeta zunanji minister Molotov nakažal možnosti posebne poti za doseg avstrijske državne pogodbe po neposrednem stiku med Dunajem in Moskvo in je ta načrt še točneje razložil v osebnem razgovoru z avstrijskim poslanikom g. Bischoffom v Moskvi ter povabil avstrijsko vladno delegacijo na uradni obisk v Moskvi, je bila nakazana nova pot.

Avstrijska vlada pripravlja sedaj vse potrebno za ta obisk. Vlada je poklicala poslanika iz Londona, Washingtona, Moskve in Pariza, da ti poznavalci prilik in političnih odmevov ruskega povabila avstrijski vladi poročajo. Ministrski svet se je seve podrobno pečal z vsemi možnostmi in tudi vsemi nevarnostmi takega političnega obiska. Ne smemo zabiti, da je Avstrija še zasedena in da bodo o koncu zasedbe vsa kor odločali štirje in da bi tudi sporazum Raaba s sovjetsko vlado ne pomenil konca okupacije, če bi enkrat Amerikanci rekli „NJET“.

Če je Sovjetska zveza odločena v avstrijskem slučaju dokazati, da so osebni, torej neposredni stiki med vladami plodoviti, to seve tudi v Zapadni Nemčiji ne bo ostalo brez posledic. Tudi Zapadna Nemčija ima s Sovjetsko zvezo veliko odprto vprašanje in to je vprašanje združitve obeh Nemcij.

Tako lahko postane obisk avstrijskih politikov velikega pomena, ki bi segal preko avstrijskih meja.

Da bodo kanclerja Raaba na njegovi poti spremljali tudi gospodarski strokovnjaki, je razumljivo. Raab je realist. On bo poskusil tudi navezati gospodarske stike za utrditev trgovskih zvez med Avstrijo in Sovjetsko zvezo in na ta način tudi z ostalimi vzhodnimi državami. Avstrijska industrija pa je imela tudi pred vojno že izredno dobre stike z državami, katere so danes pod sovjetskimi političnimi in gospodarskimi vplivom.

Politično bo imel kancler Raab brez dvoma najmočnejšo oporo v namestniku zunanjega ministra dr. Kreiskyju, ki je v zunanji politiki dobro razgledan in ima tudi iz časov emigracije med drugo svetovno vojno dobre osebnosti zveze s politiki zapadnega sveta. Raab in Kreisky sta brez dvoma najmočnejši osebi delegacije, ki bo potovala na uradni obisk v Moskvo.

Želeli bi ob tem političnem obisku, da bi pomenil korak v mirno dobo razvoja narodov vsega sveta in ne v pospešitev vojnih priprav.

Na velikonočni ponedeljek pot v Moskvo

V torek, dne 29. marca, je zasedal ministrski svet, ki je sklenil, da se odzove povabilu Molotova k obisku zveznega kanclerja inž. J. Raaba in drugih članov vlade v Moskvo. Sklenili so, da bodo na velikonočni ponedeljek odpotovali v Moskvo zvezni kancler inž. Julius Raab, podkancler dr. Schärff, zunanji minister inž. dr. Figl in državni tajnik dr. Kreisky.

Odmev pri OVP

Potovanje vladnih članov v Moskvo je dalo povod za sejo poslancev in strankinega vodstva OeVP, na kateri je zvezni kancler inž. Raab podal poročilo o povabilu v Moskvo in pri tem izjavil, da bo on kot tudi zunanji minister inž. dr. Figl storil vse, da bo dosegel samostojnost in svobodo Avstrije. Po debati so poslanci OeVP odobrili poročilo zveznega kanclerja in izrekli zaupanje njemu in zunanjemu ministru.

... in SPU

S strani SPOe je podal izjavo o potovanju v Moskvo podkancler dr. Schärff na letni konferenci socialistične stranke na Dunaju. Poudaril je željo po neodvisnosti Avstrije na vse strani. In ne samo politično, tudi gospodarsko mora biti Avstrija samostojna in prevelika gospodarska premoč inozemstva v Avstriji mora pokopati tudi politično suverenost. Omenil je, da je vsaka garancija za politično samostojnost prazna beseda, če ni dopolnjena z gospodarsko samostojnostjo. Samostojna mora pa biti Avstrija proti Zapadu kakor tudi proti Vzhodu.

Izboljšanje za male rentnike

Ministrski svet je na zadnji seji odobril načrt zakona za spremembo o preskrbi rentnikov. Zastopniki interesov malih rentnikov so že dalj časa izražali željo, da se to uredi in zviša meja prostih dohodkov. Po sedanjem predlogu so to vsoto zvišali od 510 mesečno na 650 šil.

Pri tej seji je poročal zvezni kancler, da bodo šli strokovnjaki za gradnje hiš in stanovanj na študijsko potovanje v Ameriko.

Socialni minister Maisel je poročal o pošiljkah predmetov in živil, ki so ostali Amerikancem. Na podlagi akcije v Združenih državah bo prišlo v Avstrijo nekaj živil, ki jih bodo razdelili med potrebne ljudi in

Francoski „Da!“

Kakor imamo pri nas v Avstriji dve zbornici, to je parlament in zvezni svet, tako ima tudi Francija parlament in senat. Zanj dne lanskega leta je francoski parlament sklepal o zopetni oborožitvi Nemčije in z zelo skromno večino sprejel tako zvane pariške dogovore. Komaj 27 glasov je znašala večina v parlamentu.

Minuli teden pa se je francoski senat pečal z istim vprašanjem. Tu pa je znašala večina nad 150 glasov. To za francoski senat kar precej pomeni, ker se tepejo za posamezne glasove. V par dneh bo francoski državni predsednik Coty podpisal te pariške dogovore in tako postanejo za Francijo obvezni.

... in po svetu

Tudi v inozemstvu je precej zanimanja za avstrijska vprašanja. Trenutno se razgovarjajo o avstrijskem vprašanju vlade v Washingtonu, Londonu in Parizu in čujejo se glasovi po konferenci štirih.

Na tiskovni konferenci so vprašali ameriškega zunanjega ministra Dullesa o potovanju avstrijske vladne delegacije v Moskvo. Izjavil je, da ni nobene nevarnosti, da bi sklenila avstrijska vladna delegacija v Moskvi kake pogodbe, ki bi Avstrijo ločile od Zapada.

Diplomati na Zapadu so mnenja, da je z reševanjem problema avstrijske samostojnosti prišlo do potrebe po stiku s Sovjetsko zvezo. V tej zvezi omenjajo konferenco štirih. Na političnem obzorju se pojavlja nov element — samostojna Avstrija — kar je za padnim diplomatom povod za nujen študij razmer.

Omenja se možnost, da bo konferenca štirih na Dunaju, ki bo veljal kot nevtralno mesto. Možno je, da bo zvezni kancler inž. Raab pri svoji poti v Moskvo predlagal Sovjetom in v slučaju sporazuma tudi zapadnim silam, da se sestanejo na Dunaju. V zvezi s tem se omenja tudi izjava Bulgarije, da je avstrijsko vprašanje izhodna točka za pogajanja z zapadnimi silami.

V Londonu so pa omenili, da bi bilo morda dobro, če bi pred sestankom zunanjih ministrov poskusil štirje komisarji na Dunaju, da bi se zedinili v nekaterih točkah avstrijskega vprašanja. (APA)

dali tudi dobrodelnim ustanovam. V večini je to maslo, mleko v prahu, sir in rastlinska mast. Ministrski svet je z odobravanjem pritrldil temu poročilu.

Minister za trgovino dr. Illig je pa poročal, da ima Avstrija s podaljšanjem trgovske pogodbe z Italijo do 31. maja 1955 obveznosti, da izda izvozna dovoljenja za 13 tisoč m³ lesa — od tega 7000 m³ za telegrafске drogove. — Ministrski svet je to odobril. Nadalje je ministrski svet odobril izvoz okroglega lesa iz tistih predelov ob italijanski in nemški meji, ki nimajo dobrih prometnih zvez z zaledjem in tako uporaba tega lesa doma ni možna. (APA)

Zapadna Nemčija, Velika Britanija in Italija so te dogovore že odobrile in tako postaja dejansko zapadni svet tesna vojaška enota, četudi zaenkrat še na papirju.

Bolj važna kakor vojaški in obrambni bloki pa so dejstva, da sta tako Zapad kakor Vzhod celoti, s katerima mora eden in drugi računati. Ker torej ni več vmesnih omahljivcev, bo po vsej verjetnosti med Zapadom in Vzhodom prišlo do kolikor toliko resnih poskusov reševanja nerešenih vprašanj.

Radio Peking je javil, da bodo „marca ali aprila“ umačnili šest divizij, ki jih imajo Kitajci v Severni Koreji. (AP)

ZVEZA VSEH ZVEZ

Ljubljanski „Slovenski poročevalec“ z dne 26. 3. in nemški listi z dne 27. 3. prišajo objavo o ustanovitvi „Zveze slovenskih organizacij“ na običnem zboru dne 25. marca 1955. Po poročilih nemških listov naj bi ta nova „Zveza“ povežala vse slovenske kulturne, gospodarske in nepolitične organizacije, po poročilu „Slovenskega poročevalca“ pa naj bi „Zveza“ tvorila skupnost vseh slovenskih kulturnih, gospodarskih in političnih organizacij.

Opozarjamo, da so v tej novi „Zvezi“ zajete edino levičarske organizacije, katerih jedro je tvorila „Demokratska fronta delovnega ljudstva“.

Večina koroških Slovencev pa pripada krščanskemu taboru, ki s to „Zvezo“ nima nič skupnega.

K R A T K E V E S T I

Dr. Ivan Šubašič, bivši ministrski predsednik jugoslovanske begunske vlade v Londonu, je star 63 let umrl v zagrebški bolnici. (Reuter)

V Zahodni Berlin je pobegnil in zaprosil za politični azil 17-letni Valerij Lisikov, sin sovjetskega letalskega podpolkovnika iz Vzhodnega Berlina. Svoj beg je pojasnil z izjavo, da ni mogel nič več zdržati pod komunističnim režimom. (DPA)

Indijski ministrski predsednik Nehru se je pred indijskim parlamentom pritožil, da je pri generalnem tajništvu UNO zaposleno premalo Azijcev. (Reuter)

V panamski narodni skupščini se je začela sodba proti bivšemu podpredsedniku republike Joseju Ramonu Guisadu. Obtožen je, da je sodeloval pri umoru prejšnjega predsednika republike. Po smrti predsednikov je postal on sam predsednik republike. (Reuter)

V novi argentinski provinc Misiones so bile volitve in Peronova stranka je dobila 72 odstotkov oddanih glasov. (AP)

Enajst urednikov sovjetskih študentskih časopisov bo šlo za tri tedne na obisk v Združene države. Ameriško zunanje ministrstvo jim je že dalo dovoljenje, da pridejo v Ameriko. (AFP)

Jugoslovanski tanker „Jajce“ je odplul v sovjetsko luko Novorosijsk ob Črnem morju po nafto. To je prva jugoslovanska ladja, ki je po letu 1948 odplula v Sovjetsko zvezo. Kot je znano, so pred kratkim sklenili trgovinsko pogodbo med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo in pred kratkim je že neka sovjetska ladja pripeljala nafto v reško luko.

V Beogradu je v gospodarstvu zaposlenih 40.000 oseb, po uradnih in drugih ustanovah 75.000, na univerzi študira 40.000 fantov in deklet, penzionistov pa je v mestu 35.000.

Namestnik avstralskega predsednika vlade je izjavil, da bodo s 1. aprilom t. l. stopile v veljavo nove omejitve za uvoz, ker je zunanja plačilna bilanca negativna. Uvoz osnovnega blaga bodo znižali za 15 odst., manj konistnega blaga pa za 33 odst. Ko bodo pa prišli do ravnovesja v plačilni bilanci, bodo pa omejitve spet ukinili. (AFP)

Zelo žive stike imata mesti Zagreb in Gradec na Štajerskem. Te dni je bila v Gradcu skupina zastopnikov komunalnih ustanov iz Zagreba, ki se bo v Gradcu ogledala prometne naprave štajerske metropole. Maja bo pa odpotovala graška delegacija, ki bo gost mesta Zagreba.

Trgovinski in plačilni sporazum med Jugoslavijo in Romunijo so podpisali pred kratkim v Beogradu. Vrednost obojestranske zamenjave znaša 6 milijonov dolarjev, sporazum pa bo veljal do konca marca naslednjega leta.

Nad gornjim Jadranom je pretekli teden gosta megla skoraj onemogočila pomorski promet. Megla je bila tako gosta, da so videli največ na daljavo desetih metrov. V luko na Reki so mogle samo ladje, ki so bile opremljene z radarjem.

Razstavo britanskih lepakov so odprli v Umetnostni galeriji v Mariboru. Pobudo za to razstavo je dala UNESCO in britanski konzul v Zagrebu.

Hudi viharji so v srednjem delu Združenih držav povzročili veliko škode in zahtevali 24 smrtnih žrtev. Tudi število nesreč v cestnem prometu je zaradi snežnih viharjev naraslo in je bilo več mrtvih. (UP)

Do hude nesreče je prišlo v italijanskem rudniku pri Spoleto — nekako 80 km severno od Rima, — ko je v globini 280 m eksplodiral plin. Pri nesreči je izgubilo 24 rudarjev življenje in 14 je bilo težko ranjenih. V vasi, ki ima 400 prebivalcev, skoraj ni družine, ki ne bi imela kakega ponestrenčca. (UP)

Politični teden

Po svetu . . .

Italija in Jugoslavija

Minuli teden so v Rimu končali gospodarske razgovore med Italijo in Jugoslavijo. Ti novi dogovori med obema državama se nanašajo na vrednost 60 milijard lir. Sporazumeli so se o trgovini in pomorski plovbi, o letalskem prometu, o obmejnem prometu med tržaškim ozemljem in jugoslovansko stranjo ter med Gorico in odgo-varjajočo cono na jugoslovanski strani.

Jugoslavija bo izvažala v Italijo les, razne rude, živino in meso, iz Italije pa bodo uvažali stroje in izdelke za široko potrošnjo.

Ta gospodarski sporazum bodo 31. marca podpisali v Rimu. To bo tudi prvi uradni obisk jugoslovanskega vladnega zastopnika v Rimu po drugi svetovni vojni.

Tudi med Avstrijo in Jugoslavijo so se končali gospodarski dogovori, o katerih poročamo na drugem mestu današnje številke.

Nove težave

Med Italijo in Jugoslavijo je prišlo v zadnjem času do gotovih ostrin v vprašanju izvajanja londonskega pakta od oktobra 1954, ki zadeva vprašanja Slovencev v Trstu. Italija ni izdala do sedaj nobenih ukrepov za izvedbo tega londonskega sporazuma. Jugoslovanska vlada je vložila v Rimu posebno protestno noto.

Senca konference v Jalti

Že zadnjič smo poročali o tajnostih konference Velikih treh v Jalti pred desetimi leti. Amerikanci so objavili brez angleške pristanka tajne zapiske in tako angleško vlado hudo razburili. Sicer pa je ves svetovni tisk odklonil ta način izrabljanja medsebojnih dogovorov in razgovorov. Tudi Francijo so deli teh objav močno zadeli, ker so prvič pojasnili, kake načrte so imeli Veliki trije glede Francije.

Nove povezave . . .

Ko sta nedavno italijanski ministrski predsednik Scelba in zunanji minister obiskala London, sta doživela tam pristrčen sprejem. Churchill jima je pojasnjeval, kaka je bila politična in duševna obremenitev britanskega vojaka, ko se je med drugo svetovno vojno moral boriti proti bivšemu italijanskemu zavezniku. Ob priliki obiska pokojnega italijanskega ministrskega predsednika De Gasperi je bilo z britanske strani še polno očitkov ravno na konto dogodkov med drugo svetovno vojno. Ta sprememba britanskega gledanja vojnih dogodkov jasno kaže, da se zunanje-politični položaj Italije močno krepi. Svetovni tisk navaja za to spremembo dva vzroka. Prvi vzrok vidi zapadni svet v tem, da Velika Britanija in Amerika ne računata s popolno zanesljivostjo maršala Tita, ki navezuje zopet močne politične in gospodarske stike z vzhodnim blokom pod vodstvom Sovjetske zveze in išče zaslombe tako politične kakor gospodarske pri državah, katere hočejo igrati nekam sredinsko vlogo, to je Indija in Burma. Čim bolj se bo maršalu ta nova politična pot posrečila, tem bolj bo raslo nezaupanje Zapada in tem bolj se bo dvigal vzrok ugled Italije v zapadnem svetu.

Drugi vzrok za porast italijanskega političnega prestiža pa je politična nestanovitnost v Franciji. Dokler Francija ne pride do stabilnosti pri svoji vladi, tako dolgo seve ostane Francija dvomljiv zaveznik. Na drugi strani pa ima Francija tudi naraščajoče težave v Afriki in teh težav tako dolgo ne bo mogla rešiti, dokler nima močne vlade doma.

Revolucija se polega

Že zadnjič smo poročali, da je prišlo v angleški delavski stranki do ostrin med desnim in levim krilom. Voditelja levega krila poslanca Bevana je strankin zbor izključil iz združenja delavskih državnih poslancev. Ko pa so ga hoteli izključiti tudi iz delavske stranke, se je večina izjavila proti tej izključitvi. Verjetno tega koraka niso storili iz bojazni pred predstojecimi volitvami, ki bi lahko delavski stranki mnogo škodovalo, če bi šla stranka razbita na volišče.

Belgijski katoliki . . .

V Belgiji je politična napetost zelo narasla. Vlada, v kateri so liberalci in socialisti, se je odločila, da prikrajša v državni podpori vse katoliške šole. Tam imajo namreč dve vrsti ljudskih šol in sicer državne in katoliške. Katoliških šol je 8.328, državnih pa 8.460. Torej je število obojestranskih šol precej enako. Katoliške organizacije so sklenile pohod v glavno mesto Bruselj, kjer naj bi bile skupne velike demon-

stracije za katoliško šolo. Vlada je za 26. 3. vse dohode v mestu zaprla s policijo in orožništvom, da bi tako preprečila zbiranje ljudskih množic. Kljub tem ukrepom pa se je zbralo v mestu samem nad 60.000 ljudi, ki so z vso odločnostjo protestirali proti temu, da bi katoliškim šolam skrajšali finančne prispevke s strani države. Sicer pa smo v Belgiji pred par leti doživeli isto sliko. Tedaj so šli socialisti na cesto v boj proti kralju Lepoldu in tako izsilili njegov odstop, čeprav v parlamentu niso imeli večine. Danes pa so se katoliki v obrambi svojih starih pravic poslužili iste poti. Število aretiranih je naraslo na tisoče. Deloma so se tudi delavci sami priključili tem demonstracijam in so stopili v stavko. Seve ni izključeno, da bodo delavci na drugi strani šli tudi za vlado v boj. Sicer pa je belgijski temperament precej hladen in ni računati, da bo prišlo do skrajnih korakov na obeh straneh. Zaenkrat pač merijo svoje sile eni in drugi.

Iz Sovjetske zveze . . .

Po zapadnem tisku se vedno zopet ponavlja vprašanje odstopa zunanjega ministra Molotova. Zatrjujejo, da je njegov politični položaj omajen, ker se mu ni posrečilo, da bi preprečil ratifikacijo pariških dogovorov v francoskem, nemškem in italijanskem parlamentu. Nekateri listi navajajo celo nedavne izpade maršala Tita proti Molotovu, čes maršal Tito je poznal omajani položaj Molotova in je to v svojem govoru izkoristil.

. . . in pri nas v Avstriji

Avstrija je, kot poročamo na prvi strani lista, zadnji teden bila v zvezi s svetovnimi dogodki in problemi največkrat imenovana država. To pa zato, ker ji je Sovjetska zveza s svojo ponudbo glede pogajanj za državno pogodbo posvetila toliko pozornosti.

Aliirani svet

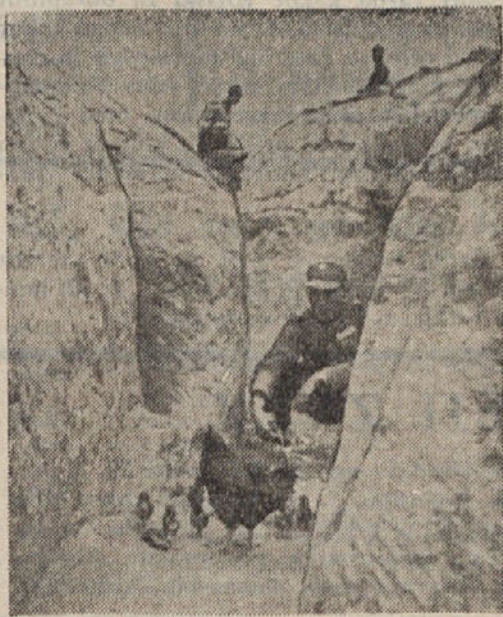
Na Dunaju je imel svojo 240-to redno sejo, na kateri je soglasno odobril, — kar je postala redkost — postavbo o odškodnini za ona stanovanja, ki so zasedena po zavezniških. To odškodnino mora plačevati Avstrija prizadetim lastnikom. One vsote, ki jih po dogovoru plačujejo zavezniki Avstriji kot odškodnino za objekte, ki jih imajo zasedene, ne spadajo v območje te postavbe. Zanimivo je, da so vsi štirje ob tej priliki poudarili, da ta postavba ne velja zanje. Tako so zopet enkrat jasno izpovedali, da Avstrija še ni „svobodna“.

Francozi

so prošli teden vršili s svojo vojaško policijo strogo kontrolo na Brennerju, to je na meji med Tirolsko in Italijo. Kot se je zvedelo, so iskali ubegle pripadnike iz tujske legije. Vendar se akcija ni posrečila, ker so ubežniki, ki so bili po narodnosti Nemci, prispeli preko Trbiža in Beljaka medtem že v Nemčijo. Kontrola je izzvala proteste avstrijske javnosti. Sam zvezni kancler inž. Raab je poslal francoskemu visokemu komisarju protestno pismo. Sicer je pa vsa zadeva prav nepomembna.

Glede gospodarskih odnosov

med Avstrijo in Jugoslavijo so sedaj poznane nekatere podrobnosti v zvezi z obi-

Celo v strelskih jarkih na otokih pred Kitajsko, ko so jih nacionalni Kitajci spraznili, so imeli vojaki tudi vesela presenečenja. Ta koklja pelje svoje piščanke na sprehod iz varnosti po rovih. (AND/UP)

škom jugoslov. ministra Leskovska na Dunaju. V ospredju zanimanja stoji industrijsko sodelovanje. Mlada jugoslovanska metalurgija, strojegradnja, kovinska in električna industrija rabi dopolnila. Tako bi lahko zamenjavali polizdelke in surovine (katerih ima Jugoslavija precej) za stroje in dopolnilne, predvsem fino-mehanične dele. Jugoslovani predlagajo to sodelovanje tako daleč, da bi Avstrija in Jugoslavija v tem nastopali celo skupno na zunanjih tržiščih. Tu ponujajo Jugoslovani predvsem možnosti, ki jih je odkril Tito ob priliki svoje obiske n. pr. v Indiji in Burmi. Avstrija za enkrat še ni dala svoje besede. Vendar kažejo razne izjave pristojnih, da ni neza-interesirana, da pa si hoče dobro premisliti, preden bi prišlo do konkretnih zaključkov.

Prvo zasedanje

stalne pedagoške konference

na Dunaju je minulo. Za enkrat še o konkretnih stvareh niso govorili. Treba je, da se s posameznimi vprašanji šolske reforme bavijo najprej odseki in odbori. Šele na podlagi teh poročil bo konferenca napravila končne sklepe. Ugotovili so za enkrat, da so učenci res preobremenjeni, kar je že prej povedal prosvetni minister. Konferenca je izrazila mnenje, da je prevelika obremenitev tudi v tem, da imajo otroci preveč pismenih domačih nalog. Zgleda torej, ko to ugotavljajo na najvišjem mestu, da se našim otrokom obetajo „boljši časi“.

Vlada na Dunaju pripravlja proslavitev ustanovitve druge republike.

V ta namen bodo imeli deželni zbor in državni zbor na dan desete obletnice 27. 4. slavnostne seje. Na Dunaju bodo ob tej priliki položili temeljni kamen za spomenik rajnemu državnemu prezidentu in kanclerju, graditelju tako prve kot druge republike, dr. Karlu Rennerju.

Konferenca avstrijskih škofov

je premostrivala zopet razna pereča vprašanja. Na dvodnevem zasedanju so obravnavali vprašanje šole, filma, tiska, civilne poroke in podobno ter poudarili svoje stališče, ki je prišlo, kot znano, do izraza že na prejšnjih konferencah. Tokrat so obravnavali še posebno konkordat, ki ga je bila Avstrija sklenila z Vatikanom pred drugo svetovno vojno. Zastopali so mnenje, da je konkordat še veljaven, ker nikdar ni bil preklican, in so pozivali pristojne, da mu pripomorejo do dejanske veljave.

Gospodarski izgledi

za bodoče leto so zelo dobri. Nesigurnost, ki je zadnje tedne vladala glede plač in cen, je ponehala. Zanimivo je, da imajo nekatere gospodarske stroke, predvsem gradbena industrija, že skrbi, če bodo imele zadosti delavcev. Kot napovedujejo, bo to leto doseglo zopet višek v pogledu investicij. Kjer pa se mnogo investira, tam je poživljeno vse gospodarstvo. Poudarjajo tudi, da hranilne vloge pri bankah in hranilnicah vedno naraščajo, tako da bo imelo gospodarstvo na razpolago tudi dosti kreditov, ki so za investicije pač potrebni.

Koroški deželni zbor

Gospodar

Po štiriletni praksi kot strokovni kmečki delavec ter po vsaj trimesečni strokovni šoli lahko položi izpit za gospodarja. Pri tem izpitu mora kandidat dokazati, da je sposoben samostojno voditi kmečki obrat.

Tudi gospodinje

Zakon predvideva tudi izobrazbo ženskih delovnih moči in sicer v gospodinjsko pomočnico in gospodinjo samo.

Šolanje za gospodinjske pomočnice traja dve leti. V to dobo se lahko vsteje eno leto kmečke prakse. Po končanem izpitu postane ta oseba pomočnica v gospodinjstvu.

Po šestletni praksi kot gospodinjska pomočnica in po končani gospodinjski šoli položi izpit za gospodinjko.

Lahko pa si po tej poti pridobi kandidatino tudi specialno izobrazbo v vrtnarstvu, v sadjarstvu, v živinoreji, v mlekarstvu, v reji perutnine itd.

O specialni izobrazbi bomo pisali prihodnjič.

Nadalje se bo deželni zbor danes bavil tudi z vprašanjem dodatnega dijaškega doma v Celovcu. To vprašanje je zelo pereče, ker za študirajočo mladino v mestu ni dovolj stanovanj in so tako prisiljeni na vsakdanjo vožnjo v mesto, kar pa je povezano z veliko izgubo časa in je tudi kvarno v vzgojnem pogledu.

Po obdelanem dnevnem redu pa se je deželni zbor sestal k zaupnemu posvetovanju.

PISMO IZ PARIZA:

Kongres Zveze kršč. demokratov

Koncem februarja je bil v Parizu kongres mladinske Zveze krščanskih demokratov srednje Evrope (UCDEC), katerega so se udeležili tudi slovenski zastopniki. Mladinska veja UCDEC-a je bila ustanovljena leta 1951 in od tedaj imajo navado, da se zberejo vsako leto na skupno študijsko zborovanje zastopniki raznih narodov kot: Slovenci, Čehi, Slovaki, Poljaki, Litvanci, Letonci in Madžari, da se osebno spoznajo in skupno proučijo tekoča politična vprašanja in povežejo svoje napore v skupen nastop.

Za nalogo so si postavili borbo za osvoboditev domovine in pa študij politične, gospodarske in socialne preureditve srednje Evrope na podlagi krščanskega socialnega nauka; glavna naloga pa je vzgoja in priprava mlade generacije, da bo sposobna uresničiti zastavljeni cilj.

Po predlogu predsednika Litvanca Venkusa je vodil prvo sejo slovenski zastopnik g. dr. Mikolič, zaključni in slavnostni seji pa je predsedoval podpredsednik francoskega senata senator Ernest Pezet.

Prva seja je bila posvečena študiju ideologije krščanskih demokratov in njenemu praktičnemu uresničevanju v politiki. Glavni referat, ki je služil kot osnova za splošno debato, je imel slovenski zastopnik č. g. Nace Čretnik, ki je prikazal, kakšno je katoliško pojmovanje osebe, družbe, gospodarstva

in napredka socialnega vprašanja in politike, mednarodnih odnosov ter politične, socialne in kulturne vloge krščanskih demokratov iz za železnega zastoja, ki živijo v svobodnem svetu. Pokazal je tudi, kako gleda na ta vprašanja demokratsko misleč javni delavec.

Drugi dan kongresa je bila nedelja in so se vsi člani udeležili skupne sv. maše, ki jo je daroval g. Nace Čretnik. Nato so imeli drugo sejo, na kateri je govoril madžarski zastopnik Paksanyi in prikazal zunanjepolitični položaj in nevarnost koeksistence zlasti za Evropo, ker ta služi komunističnim načrtom. Pojavili so se glasovi po aktivni politiki zapadnih držav, ki ne bo delala po komunističnih načrtih, marveč bo znala najti lastne rešitve in jih tudi uresničiti. Nujno je, da se dosedanja zamisel „razvoja“ političnih dogodkov zamenja z aktivnim posegom v dogodke.

Še isti dan zvečer je bila svečana seja pod predsedstvom senatorja Pezeta, na katero so bili povabljeni tudi številni gostje in ugledne osebnosti iz francoskega javnega življenja. Velika dvorana v Palais de la Mutualité je bila nabito polna. Senator Pezet je prebral pismo bivšega ministra in narodnega poslanca Mavricija Schumana, ki sam zaradi seje v parlamentu ni mogel priti in se je tako opravičil. Zborovalce je pozdravil tudi Gaston Tessier, predsednik med-

narodne zveze svobodnih sindikatov, ki je poudaril, da je zahodna Evropa vedno edina s srednjo Evropo, ker Evropa je pač samo ena. Predsednik francoske sekcije Mednarodne zveze mladih krščanskih demokratov Filip Farine je prinesel pozdrave zahodnih prijateljev in somišljenikov. Gostom, ki so bili predstavniki zapadnega sveta, sta Raksanyi in Čretnik pojasnila, kako gledajo krščanski demokrati srednje Evrope na sedanji mednarodni položaj in kakšne so osnovne zamisli mladinskega gibanja UCDEC-a. Po svečani seji so priredili tiskovno konferenco, kjer so sporočili svoje stališče tudi novinarjem in predstavnikom radija.

Upravičeno je upanje, da bodo rodili ti študijski dnevi lepe sadove in z njimi so bili vsi udeleženci zadovoljni. Le škoda, da je bila slovenska delegacija premalo šte-

vilna; štela je le štiri člane — poleg že omenjenih gg. Čretnika in dr. Mikoliča sta bila navzoča še gđc. Ivanc in g. Mustar. Goto-vo bi se udeležil teh študijskih dni še marsikdo, če bi ne bili potni stroški tako visoki. Zveza pa more povrniti stroške le enemu delegatu vsake narodnosti. Razveseljivo pa je dejstvo, da je bil g. dr. Mikolič izvoljen za predsednika prve seje in da je imel g. Nace Čretnik zelo vidno mesto in vodilno vlogo pri vseh debatah.

Treba pa bi bilo navezati več osebnih stikov z drugimi delegacijami in se pokazati tudi pred drugimi, da nas zahodni svet ne spozna samo po imenu, temveč tudi po delu. In mednarodne konference in sestanki so pač zelo lepe prilike, ki jih je treba tudi izkoristiti, če hočemo, da nas svet bolje spozna in tudi posluša naše želje in zahteve.

R. T.

Današnja mladina

Delavska mladina je lani na veliki petek prirejela akcije, da so se v podjetjih spomnili smrti našega Odrašenika. Tu je poročilo mladega aktivista Katoliške delavske mladine o nastopu, ki priča o njegovem pogumu.

Že zjutraj na veliki petek sem razdelil z drugimi aktivisti na glavnem kolodvoru v Salzburgu prihajajočim delavcem listke s proglasom, naj vključijo v delo popoldne ob treh eno minuto molka in naj mislijo na smrt Kristusovo. Ker moj obrat na veliki petek popoldne ni delal, sem se mogel že ob 14.25 odpeljati k staršem na Zgornje Avstrijsko. Moj sklep je bil pa trden: akcijo bom izvedel v vlakul!

Že so se zbirali potniki na pločniku in so čakali na vlak. S pogledom sem begal okrog; želel sem najti kakega enakomislečega, ki bi me mogel pri moji nameri podpreti. Ampak nobenega znaka nisem mogel odkriti v gumbnici, noben časopis, ki so jih čakajoči potniki kupovali pri prodajalcu, mi ni mogel pojasniti pozitivnega ali negativnega odnosa teh ljudi do naše vere. Tako sem vstopil v vlak, ki je pravkar prišel; podal sem se v večji oddenek, kjer je sedelo največ ljudi. Točno po voznom redu je odpeljal vlak. Čisto sam sem moral premisliti načrt.

O 14.45. Mirna gladina jezera je bila že za nami. Enakomerni udarci na spojnica tratič je bil edini ropot, ker večina potnikov se je zatopila v čtivo ali mirno opazovala bežečo pokrajino.

Moram priznati, da zadnje minute pred nameravano akcijo niso bile lahke. Ni lahko držati koraka z maso, težje je le z maloštevilnimi pokazati drugim, k čemu se priznavamo, še težje pa je pozvati v tem javnem prometnem sredstvu potnike, da z glasno molitvijo očenaša pomislijo na smrt Kristusovo. Samo misel na grozno trpljenje na-

šega Gospoda Jezusa Kristusa me je potegnila iz moje zadnje neodločnosti in molitev rožnega venca — skrivnost: ki je za nas križan bil — za vse navzoče, mi je dala moč, da sem vse žrtvoval za Kristusa.

Ob 14.55. Hitro sem razdelil listke naše zadnje akcije s prebodo kravečo roko Kristusovo. Nekateri so bulili na listič, ki sem jim ga dal, pa jih nisem mogel izpustiti, ker tudi zanje je umrl Gospod na lesu križa. Nato sem se postavil na sredo hodnika, da sem mogel vse potnike pregledati.

ODLOČILNI TRENUTEK

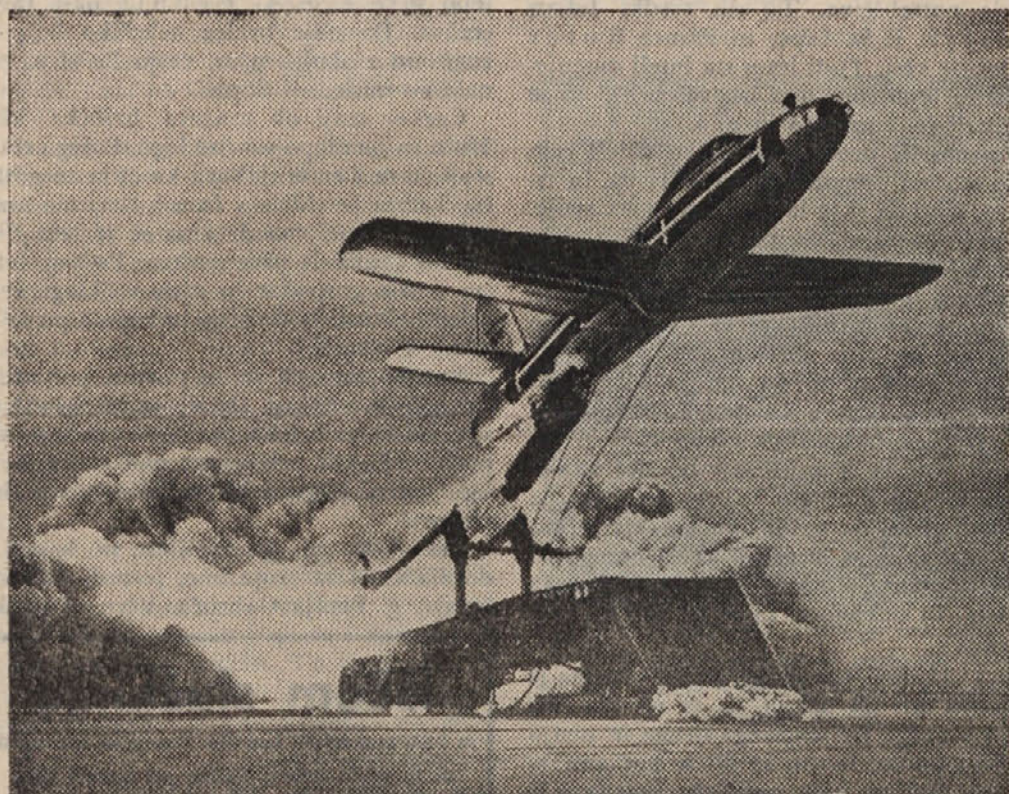
Z močnim glasom sem začel: „Vas smem prositi za trenutek pozornosti! To minuto obhajamo spomin smrti Jezusa Kristusa, največjega človeka vseh časov. Prosil bi vas, da vstanete, da se spomnimo z enim očenašem na trpljenje in smrt našega Gospoda, ki je iz ljubezni do nas vseh izdihnil na križu.“

Potem sem začel glasno in razločno moliti očenaš in zdravomarijo. Samo dva moža, ki sta verjetno delala vso noč in sta že prej spala v svojih kotih, se nista dvignila. Koliko jih je na glas molilo, zaradi ropotanja vlaka nisem mogel ugotoviti.

S „hvala lepa“ sem končal akcijo in samo nemir, s katerim so sopotniki listali po svojih časopisih, mi je izdal njihovo notranje razburjenje, ki ga niso mogli skriti.

Tudi v meni je vse kipelo od veselja, da sem premagal svojo lastno slabost in da se je le morda marsikdo prebudil iz svoje ohromele ravnodušnosti.

Neki sopotnik je pripovedoval domačemu kaplanu o tem doživetju. In ta je šel na urad mladinske organizacije in izrazil svoje navdušenje nad Katoliško delavsko mladino.

Amerikanci imajo premakljiva letališča, ki jih povsod lahko uporabijo, kjer ni letališče že zgrajeno. Na sliki vidimo lovca, ki se dvigne s takega pomožnega letališča. (AND/UP)

FRAN ERJAVEC, PARIZ.

KOROŠKI SLOVENC

(32. nadaljevanje)

XIX.

PRVI KOROŠKI KMEČKI UPOR IN POLOŽAJ SLOVENSkih KMETOV OB KONCU SREDNJEGA VEKA

Iz tega potem tudi lahko razumemo, zakaj je moglo le tako redko prihajati do velikih kmečkih uporov, ki bi zajemali obsežne pokrajine, kajti ponekod so imeli podložniki za take upore mnogo razlogov, drugod pa mnogo manj ali pa celo sploh nobenih. Čisto krivično bi bilo namreč misliti, da so vsi zemljiški gospodje enako le drli podložnega kmeta.

Na splošno je bil na Koroškem razvoj vendarle ta, da se je število svobodnih kmetov že iz za zgodnjega srednjega veka stalno jako zmanjševalo. Izprva so izgubljali mnogi svobodo zaradi uporov in iz podobnih razlogov, a pozneje so se premnogi svobodnjaki tudi sami izročali bližnjim zemljiškim gospodom, ker jim je to mnogo bolj kazalo (oporošeni so bili n. pr. vojne službe, uživali so njih zaščito i. dr.).

Ker so bili v visokem srednjem veku mnogi predeli Koroške še slabo obljedeni, zemljiški gospodje pa so imeli seveda interes na tem, da jim zemljišča niso ležala neobdelana, so ustvarjali na njih kmetije in jih oddajali pod določenimi pogoji svojim dotedanjim nevoljnikom. Pri teh je seveda zemljiški gospod svobodno določal pogoje in so mu bili podložniki izročeni vsaj izprva skoro na milost in nemilost. Ostajale so mu pa seveda še vedno velike površine zemlje bolj ali manj neobdelane in te je potem že iz za XIII. stol. izročal rad v obdelavo n. pr. tistim svobodnim sinovom svobodnih kmetov, ki niso mogli dobiti zadostno zemlje od svojih očetov. Ti pa seveda niso bili izročeni na milost in nemilost zemljiškemu gospodu, temveč se je moral ta šele točno pogoditi glede

pogojev z novimi zakupniki.

Na ta način so se torej razvile do konca srednjega veka v glavnem tri vrste kmetov, in sicer:

1. Svobodnjaki, ki so bili neomejeni lastniki svoje zemlje in so ohranili tudi svojo popolno osebno svobodo. Njih število se je pa iz že omenjenih razlogov stalno krčilo. Še največ jih je ostalo na bamberškem ozemlju in okoli Blatograda (Moosburg).

2. Zakupniki, ki so bili izprva osebno svobodni, a so vzeli od zemljiških gospodov kmetije v doživljenjski ali dedni najem (zakup) pod natančno dogovorjenimi pogoji, ki so bili lahko za vsako kmetijo čisto različni. (O teh sta se namreč zemljiški gospod in zakupnik svobodno sporazumela in so bili zapisani v urbarjih ter jih zemljiški gospod seveda tudi ni mogel več samovoljno spreminjati. Ti zakupniki so ostali torej osebno svobodni, kolikor jih ni vezala pogodba, a „podložna“ so ostala seveda njih zemljišča. Ako so zakupniki zakoniti dediči izumrli, je pripadla kmetija zopet nazaj zemljiškemu gospodu, včasih so se pa glasile pogodbe tudi tako, da jo je smel zakupnik z gospodovim privolenjem prodati pod enakimi pogoji, kakor jo je užival prejšnji zakupnik.)

3. Prosti zakupniki: to so bili potomci nekdanjih nevoljnikov, ki navadno še vedno niso uživali vse osebne svobode in je mogel tudi zemljiški gospod „prosto“ razpolagati z njih kmetijami, to je pognati jih vsak čas z njih ter jih izročiti drugim. Toda slednje se je dogajalo vedno redkeje, kajti zemljiški gospod ni vedno lahko dobil drugega obdelovalca, zato se je iz prvotnega običaja polagoma razvilo nekako pravilo, da so prehajale tudi te kmetije od očetov na sinove, le da je lahko zemljiški gospod skoro poljubno poostroval pogoje ali pa ob prehodu kmetije od umrlega očeta na sina zahteval še posebne pristojbine (mrtaščino in primščino) ter poviševal dajatve, ki so jih bili dolžni odrajtovati „prosti zakupniki“. Ta vrsta podložnikov seveda tudi ni smela svojevolno zapustiti kmetije. — Že v vsej drugi polovici srednjega veka se je pa mnogo prostozakupnih pod-

ložnikov odkupovalo od zemljiških gospodov ali so se pa iz drugih razlogov osvobodili nevoljnštva. S tem so svoje prostozakupne kmetije (Freistifte) spremenili v zakupne, izprva doživljenjske, v nadaljnjem razvoju pa dedne. Tako se je tudi število prostozakupnih podložnikov stalno manjšalo, večalo pa število zakupnih. Toda številne omejitve osebne svobode so navadno vendarle ostajale še tudi nadalje (n. pr. glede zapuščanja kmetij i. dr.). Jako izboljšala se je pa usoda tudi še preostalih prostozakupnih podložnikov in jih n. pr. že od XIV. stol. dalje njih gospodje niso več prodajali ali prodajali posamič kot navadne sužnje, temveč le z njih kmetijami vred, a proti koncu XV. stol. je nevoljnštvo v prvotni obliki na Koroškem že sploh izginilo in se je usoda prostozakupnih podložnikov precej izenačila z usodo zakupnih. Iz teh običajev so se pa tedaj razvijala tudi pravna pravila.

Ni torej nobenega dvoma, da se je položaj velikega dela kmetov v teku poznega srednjega veka po eni strani prav bistveno izboljšal, čeprav je bila ogromna večina kmetov sploh brez prave svoje zemlje, na drugi strani se je pa tudi mnogo poslabšal. Že cesar Rudolf Habsburški je namreč dal s privilegijem z dne 4. XI. 1276 zemljiškemu gospodom skoro neomejeno oblast nad njih podložniki, a vojvoda Albreht jim je dal 14. IX. 1338 neomejeno sodno pravico, izvzemši smrtne kazni. To jim je potrdil potem dne 27. III. 1414. (torej dober teden dni po svojem ustoličenju na Gosposvetskem polju) tudi nadvojvoda Ernest.

Noben podložnik tudi ni mogel nastopati pred sodiščem ne kot tožitelj in ne kot toženec, temveč ga je zastopal njegov zemljiški gospod. To je ostalo potem v veljavi prav do druge polovice XVIII. stol. in je služilo seveda za neštete zlorabe. Vsak podložnik je moral ob nastopu kmetije svojem zemljiškemu gospodu tudi obljubiti, da mu bo pokoren in da mu bo služil „s telesom in z imetjem“.

(Nadaljevanje sledi)

Tam, kjer se Vam ponuja sreča naročite Vašo srečko za prihodnjo loterijo pri „Glückstelle Mihalovits“, Wien I., Wipplingerstrasse 21 „An der Hohen Brücke“. Če je Fortuna vam naklonjena, lahko zadenete glavni dobiček za 2 milijona, en milijon, 300.000 itd. šilingov. Naročite še danes srečko in pomislite, da čez visoki most vodi pot k sreči!

Z osminko že lahko zadenete četrto milijona! To je vsota, ki si jo v življenju težko prislužite, pač pa jo lahko zadenete v avstrijski loteriji. Brez riskiranja ni dobička, zato se poslužite prospektov, ki so bili priloženi že prejšnji številki našega lista in danes spet.

PLIBERK

V ponedeljek, dne 21. marca, je bil v Pliberku sredpostni, t. j. predvsem blagovni in živinski sejem. Bližnja in daljna okolica rada poseti pliberške sejme in tako se je tudi letos, kljub slabemu vremenu in dežju, naletelo še kar precej ljudi. Seveda ni bilo prijetno postopati v takšnem vremenu po mestu, za trgovce je bil to pač „kšeft“, ljudje so pač deloma tudi prisiljeni kupiti si vsakdanje potrebščine.

Kakor smo opazili, so bile nekatere stvari res izredno poceni, tako da je marsikdo poceni prišel do zaželenih stvari, trgovec pa tudi na svoj račun. To je bil predvsem slučaj pri blagu.

Da na takšen dan, predvsem ob slabem vremenu, gostilne niso prazne, je razumljivo. Prav radi se usedejo naši kmetje za mizo, da s sosedi malo „pohavžjejo“ in si izmenjajo misli. Kar se pa tiče živine, je je bilo dovolj, toda vse je kazalo, da je prišla bolj malo v promet.

OBČINA BLATO

Naš župan je dobil pred nedavnim od deželne vlade pismo sporočilo, da ga bo posetila posebna komisija, katera namerava pripraviti poizkuse z umetnim dežjem. Na sledeči občinski seji je odbor izbral 4 posestva, na katerih bi se poizkusil potem vršili.

Ko je komisija prispela, so se napotili v Rinkole, ker je tam suša najbolj občutna. Ogledali so si pod vasjo mali izvir, kjer je stalna voda, katero bi zajezili in jo potem

Pri nas na Koroškem

DOBRLA VES

(Jožefov sejem)

Kadar godujejo Jožefi, se zdi ljudem, da se tudi narava raduje, saj poganjajo ob tem času že zvončki in zlate trobentice, pa tudi travniki že dobivajo drugo obliko. Seveda to le takrat, kadar je sv. Matija razbil led in ne šele naredil, kakor pravi pregovor, kot je bilo n. pr. letos. Tudi drobni krilati živčarji že prepeva po logih in gajih kot za stavo. Marsikateri mali samec si je na Gregorjevo, ko se ptički ženijo, izbral družico in zdaj pevaje ustvarjata gnezdece za mladiče. Letos smo obhajali god sv. Jožefa sicer bolj v mrzlem vremenu, toda sonce se je nas še kar spomnilo.

Lépo je na Jožefovo vsako leto pri nas. Iz stolpa naše cerkve so zapeli zvonovi v čast redniku božje Družine. Od blizu in daleč so prišli verniki v našo farno cerkev. Po sv. maši pa je vsakdo rad malo pogledal po sejmu in po „kramah“ in si nakupil vse, kar potrebuje za prihajajočo pomlad. Obisk sejma je bil razmeroma kar dober. Cene so se še kar držale. Med razstavljalci sta vzbudili pozornost predvsem dve tvrdki, kateri že poznamo in se domačini prav radi zglašamo pri njima in kupimo vse potrebno za gospodinjstvo, gospodarstvo in druge vsakdanje potrebščine. To sta tvrdki Johan Lomšek iz št. Lipša in France Rutar iz Dobrle vesi. Tudi letos sta imeli omenjeni firmi lépo številno obiskovalcev, ki so se zanimali in kupili to in ono.

Če smo šli proti cerkvi, smo videli celo vrsto stojnic domačih in tujih tvrdk in trgovin, tako da si je lahko izbral vsak svoje. Če je le kaj „miglalo pod palcem“, si lahko dobil od sladkarij, preko oblačil, obutev do raznih gospodnjinskih in gospodarskih strojev ter motornih koles — skratka tako rekoč vse, kar ti je pozeležlo srce.

Marsikateri očka, pa naj je bil Jožek,

če hočejo postati skrbne gospodinje in dobre matere; da bi gojili še v bodoče v tako lepem številu prosveto kot do sedaj ter da bi ostali trdni na naših tleh kot Matjaževa gora. Zahvalil se je vsem, ki so omogočili tečaj, predvsem staršem, ki so zaupali svoja dekleta, in dekletom, ki so ga pridno obiskovala.

Igra „Upravičeno maščevanje“ je vzeta iz življenja mladih deklet, ki so na tem, da iščejo pravega življenjskega druga in imajo pri tem smolo; fantu, ki jih je potegnil za nos, pa tudi ne uide zaslužena kazen. — V drugi luči prinese ljubezen in mladostno hrepenenje po sreči igra „Kresna noč“, ki nam pokaže na eni strani moč in silo lepe in poštene ljubezni, na drugi strani pa zlobne sile, ki stremijo za tem, da bi uničile srečo mladega človeka, kakršnih pojavov srečujemo žalibog tudi dandanes v številni meri v vsakdanjem življenju. Navsezadnje pa le zmaga poštenost in daje poznejšemu življenju tem lepši sijaj, ker so kovalje mlado ljubezen težke preizkušnje. — Po pevskem prizoru „Uboga sem ciganka“ in deklamaciji „Kmečka Kalvarija“ smo prispele do zadnje točke popoldanskega programa, do velikonočne igre „Žegen v košarah“, ki nas je vpeljala v predstoječe velikonočne praznike. Vsem, ki so s svojim delom pomagali k tako lepo uspešni kulturni prireditvi, gre najtoplejša zahvala, predvsem pa gdč. Milki Hartmanovi za ves njen trud kakor tudi dekletom-igralkam.

Poslovilni večer, poln dobre volje in pesmi, je bil izraz bratske ljubezni in hvalečnosti onim, ki so za uspeh tečaja prispevali po svojih močeh. Tako gre prva zahvala Nanci Šoštarjevi, saj nam je dala svoj dom, kjer smo se počutile kot doma. Za vso strokovno izobrazbo deklet gre najlepša zahvala gdč. Katici Štih, ki je vodila tečaj v zadovoljstvo vseh, tako deklet kakor tudi staršev. Potem gre zahvala predsedniku KPD g. Pikalu, Volteju in Lojzeju in vsem onim iz vasi in okolice — Blažeju, Hinku in Stanku in vsem, ki so z razumevanjem in prispevki pokazali bratsko ljubezen do deklet tečajnic.

Posebej se zahvalimo organistu Hanzaju in Volteju iz Kort, da sta nastope in petje spretno spremljala z muziko, ki pač da poseben okras in prizvok vsaki lepi pojoči besedi in ritmu in ki se tako lepo povije k vriskajočemu slovenskemu srcu.

Pepe ali Jožko, si je zadovoljno prižgal pipico in se podal v Dobro ves, sin, ki je tudi godoval, pa si je pokrtačil žametni klobuk ter zaukal skozi vas in se usedel s svojimi prijatelji za mizo kakšne gostilne in spil kozarec rdečega ali belega na svoje zdravje, kajti to je bil njihov dan. — k.

Pod gornjim naslovom smo objavili v številki 9 „Našega tednika“ poročilo o smrti Marije Stindl iz Dobrle vesi. Dopisniku članka pa se je vrinila v toliko napaka, da je zamenjal rojstno leto in vas rojstva. Rajna je torej rojena leta 1880 v Dobrli vesi in ne v Velikovicu, kot je bilo prvotno pisano. Uredništvo

ST. RUPERT PRI VELIKOVCU

Sredi meseca marca se je pri nas zopet oglasil smrtni angel in tokrat je vzel v svoje okrilje Marijo Hus, pd. Kuštovo Mici na Vinogradih. Rajna je bila dobra mati in delavna žena v svojem življenju ni poznala drugega kot delo in molitev. Umrla je Bogu vdano in previdena s sv. zakramenti v 72. letu svoje starosti. V soboto, dne 12. marca smo jo položili k zadnjemu počitku.

Tudi v predpustu smo pokopali Terezijo Karpf, pd. Holcarjevo Trezi, in Jožefo Podrčnik, Stontmanovo mater.

Vse tri rajne žene, katerih življenje je bilo trnova pot dela in samoodpovedi, so se posebno odlikovale v zvestobi do svoje farne cerkve in tudi v zvestobi do svojega naroda. Naj jim bo Bog obilen plačnik. Zaostale pa naj tolaži upanje na vstajenje in veselo svidenje nad zvezdami.

PEČNICA

Marčeva številka „Vera in dom“ prinaša lepo sliko č. g. A. Čebula naše farne cerkve. Da naše bralce nekoliko bolj seznanimo z okolišjem oz. vasjo Pečnica, prinašamo naslednji dopis:

Cerkev stoji ob vznožju hrička Mali Hum in ima lepo sončno lego. Poleg cerkve stoji stara Čemernjakova kmetija in gostilna, katera je videla v času hitlerizma mnogo gorja. Izseljena družina se je leta 1945 srečno vrnila iz pregnanstva. Po par letih sta umrla gospodar in njegova blaga žena vsled bolezni, ki sta si jo nakopala po taboriščih v Nemčiji.

Lansko leto pa se je smrtno ponesrečil sin edinec v mlinu. Ostale so torej le še sestre, od katerih bo morala prevzeti ena domačijo. Kakih pet minut nad cerkvijo na lepi sončni planoti je vas Pečnica s petimi posestvi.

Prva hiša, pd. pri Pečniku, po kateri je dobila vsa fara svoje ime, je tudi dom našega č. g. Pepija Gabruča. Verna Pečniko-

Iščem služkinjo

za lepo podeželsko kmetijo. Pogoji so zelo ugodni in plača dobra. Naslov pri upravi lista.

va družina je skoraj vsa zastopana v cerkvenem pevskem zboru. Poleg Pečnikovega pa stoji ponosni Gašparčev dom. Tudi Gašparčev oče je že od svoje mladosti naprej dober tenorist na našem koru. Dana mu je predvsem podjetnost, tako da poleg svoje kmetije še trži z lesom in je tako prišel do lepega blagostanja. Abručeva kmetija pa je trenutno še brez gospodarja, pa upamo, da bo letos prišel mladi gospodar iz Bač na svoj dom. Ob koncu vasi pa stoji Bratinčev dom in mladi gospodar Anderč je tudi ves naš. Pozidal je svoj dom in ima sedaj vse v redu. Svojo mlado ženo je pripeljal iz Zilje. Obadva sta zastopana na pevskem koru. Malo oddaljena od teh kmetij pa je še mala kmetija pd. pri Boštelcu. Tako smo vam na kratko opisali našo vas z našimi kmeti. Pečnica leži torej na sončni planoti nad Baškim jezerom in je eden najlepših kotov naše slovenske zemlje Gornjega Roža.

Veliko je še tajinstvenega okrog tega kraja, kakor n. pr. o žarlik ženah v skali na Tabru nad vasjo, o Vavperškem gradu in podobno. Pa zaenkrat samo to, toliko, da zve naša ožja domovina, kje je sončna Pečnica. O vsem drugem pa povemo morda pozneje.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja, 3. aprila: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo pozdravljamo. — Ponedeljek, 4. aprila: 13.55 Poročila in objave. Za našo vas. 18.45 Komorna glasba. — Torek, 5. aprila: 13.55 Poročila in objave. Zdravniški vedež. Samospevi. — Sreda, 6. aprila: 13.55 Poročila in objave. Koroški zbori pojejo. 18.45 Za ženo in družino. — Četrtek, 7. aprila: 13.55 Poročila in objave. 8. šantel: Godalni kvartet v A duru. Izvaja godalni kvartet Rupel. — Petek, 8. aprila: 13.55 Poročila in objave. Postne pesmi. 18.45 Okno v svet: Kalvarija. — Sobota, 9. aprila: 9.00 Liturgija velike noči.

O Globasnici so se šolale kuharice

Velik uspeh kuharskega tečaja — razstava strokovno na višini — zadovoljiva in kvalitetna zaključna kulturna prireditev — izvirno delo naše pesnice Milke Hartmanove

Da se kaka dobra stvar izvede, je treba temeljitega, vestnega dela. Veliko delo zahteva vestnih, sposobnih delavcev. Za dober uspeh velikega dela — v kakršnemkoli podjetju — je treba organiziranih, združenih moči.

V mislih imamo Globasnico in Globašane, njih prosvetno društvo in delo. Pri njih opaziš in občutiš lepo urejeno skupnost kulturnih delavcev, ki res gradijo in napredujejo drug ob drugem. Kar je starejših društvenikov, dajejo smernice, mlajši pa to izvedejo. Zato naštejemo tam dolgo vrsto dobro izvedenih odrskih nastopov z vzgojno vsebino. Mladina je tam za igralne nastope vzgojena in ni težko izbirati osebe za različne vloge. Vse to delo spremlja zdrava šegavost in nesebična požrtvovalnost, spremljana z božjim blagoslovom.

Vse to smo opazili tudi pri zadnji prireditvi ob zaključku kuharskega tečaja. In opazovali smo to vzajemnost in požrtvovalnost vso dobo šesttedenskega kuharskega tečaja. Prosvetno društvo se je dobro zavedalo, da je domačim dečvam potrebna gospodinjstva izobrazba, zato je poskrbelo za tozadevno šolanje vse potrebno. Tečaj je potekal v resnem učenju, da jih usposobi za prihajajočo dobo, ko mladim dekletom življenje ne bo samo praznik, ampak delaven dan ob ognjišču, na vrtu, na polju in v hlevu, kjer bo kot gospodinja in mati lepšala in bogatila domovanje svojcem.

Poleg resnih ur v skrbi, da se kaj ne prismoji in jed ne presoli, so dekleta uživale dovolj vesele in sončnih trenutkov v „bajži“, smehu in petju. Kdo in kaj pa more uspevati brez sončnih žarkov? — Prav resna je bila predpriprava za nastop na odru. Mladina pa se zaveda, da so vaje dobra šola tudi za javni nastop, zato se potrudijo v malih in velikih vlogah, ne zameri dozdevno pretiranim zahtevam režiserja — in računali smo na uspeh, ki v resnici ni izostal.

V teku tečaja beležimo nekaj prav posebnih doživetij: videle smo poučni film o novodobnem gospodinjstvu in kuhinjski opremi s predavanjem. Film „Naša lepa domovina“ nas je navdušil za domačo zem-

ljo. Hvala za to gre č. g. župniku in č. g. Janezu. G. prof. Joško Hutter naš je seznanil z našimi pesniki. Najdalje smo se pomudili pri Prešernu, katerega pesmi je recital domačin iz šebna Joško Puschnig. Obe ma lepa hvala.

O popoldanski zaključni kulturni prireditvi ne bomo na dolgo in široko pisali, ker itak že vsak ve, da prinesejo globaški igralci na oder večinoma samo dobre stvari in da nobenega ne razočarajo s svojim nastopom in kulturno prireditvijo. Kaj šele tokrat, ko smo imeli v naši sredi gdč. Milko Hartmanovo, ki je dekleta pripravljala za odrski nastop. Tudi vsebinsko je zavel drug duh in deloma, kar se tiče narodnih plesov, tudi drug ritem, kajti vse, kar smo videli na globaškem odru, je bilo Milkino izvirno delo, tako pesnitev kakor tudi harmonizacija pesmi. Iz vsega tega je dihala prava mlada svežost in pomlad življenja. Vloge so dekleta rešile vse prav dobro, sploh pa če pomislimo, da ni tako lahko, se poleg tečaja še pripravljati na kulturno prireditev. Kar tako naprej, dekleta!

Nabito polno dvorano je pozdravil č. g. župnik Posch in otvoril popoldansko prireditev. Nato je nastopil globaški mešani zbor pod vodstvom Janeza Petjaka s tremi pesmimi: „Ko šumi“, „Preljub si mi“ in „O rajski svet“. Sledila je zborna deklamacija „Tu pod lipo smo se zbrale...“ Da so dekleta napravila prireditev bolj živahno in prijetno, tudi na petje in rajanje niso pozabila: „Prišla bo pomlad“ in „Sijaj, sijaj, sončece“ sta bili vmesni pesmici, ki sta dali prireditvi svoj žar in okvir. Narodni plesi so nam ugajali že zaradi tega, ker jih v zadnjem času vidimo bolj malo. V prizoru „Sem Mojčka pavrška hči“ nam je Nežika pokazala križe in težave kmečkega stanu, pa tudi na sončne ni pozabila.

Po igrici „Rožice, kaj solzite se...“, katero so podale dekleta tečajnice in najmlajši globaški rod, je spregovoril g. Janjo Tolmajer kot zastopnik Kmečke gospodarske zveze. Z navdušenimi besedami je govornik poudaril, kako potrebni so takšni in podobni tečaji in prikazal dekletom njihove ideale, za katere se je treba boriti,

Nekaj o naši živinoreji

Na Koroškem imajo dovolj zemlje, toda ker je naša domovina gorata, ni vsa zemlja pripravna za poljedelstvo. Za poljedelstvo neprimerna lega in višina je pa večinoma prav ugodna za pašnike.

Prav je, da si enkrat ogledamo našo živinorejo, če je res na tisti višini, kot bi pod danimi pogoji lahko bila. Treba je pa tudi pogledati, kakšno živinorejo imamo mi in kakšno drugod in obe primerjati, pa tudi to je treba upoštevati, kakšno živino si želi tisti, ki jo hoče od nas kupiti. Naš kmet se bo moral uveljaviti ne samo na celovškem ali dunajskem trgu, ampak bo moral konkurirati na svetovnem trgu. Ob tej ugotovitvi pa pridemo do vprašanja, kaj je treba storiti, da bomo mogli vzdržati svetovno konkurenco. Na vsak način je treba našo živinorejo izboljšati, da bomo dosegli uspeh v obliki in zmogljivosti. Priznati moramo, da smo v tem še zelo zaostali in da naš kmet še ni zavzel pravega stališča do tistega plemena, ki ima bodočnost.

Veliko bo še treba storiti za boljšo mlečnost naših krav, ker povprečna molznost znaša le 1.700 litrov letno pri 3,50 % tolsče, doseči pa bi bilo treba vsaj 3.500 litrov pri 4 % maščobe, če pomislimo, da imajo drugod živino s 5 do 6 tisoč litrov mleka letno in preko 4 odst. maščobe.

Živinska plemena

Pri nas v Avstriji imamo sledeča živinska plemena: 40 % vse živine je simentalke, 17 % pincgavske, 12 % montafonske pasme in nekaj križancev. Za prva tri omenjena plemena se zanimajo tudi inozemski kupci, kar je za nas velike važnosti. Na Koroškem imamo pa še marijadvorskovo belo plemo, zlasti okoli Št. Vida na Glini in v spodnjem delu dežele.

Marijadvorska živina je pri nas najstarejše plemo in v naših krajih dobro uspeva. Posebno se ta pasma obnese v krajih, kjer so bolj slabe krmne razmere. Pri boljši krmni daji tudi visoke količine mleka in doseže lepo težo, le razvija se bolj počasi.

Montafonska rjava živina ima najboljše krave molznice, ki dajejo največ mleka in tolsče. K nam so pripeljali to pasmo iz Predalkega (Vorarlberg) in Tirolskega; ker leže ti kraji precej višje od naših, se to plemo pri nas ne obnese, posebno pri slabši krmni hitro peša in je kaj malo odporno proti jetiki.

Pincgavke redijo po Zgornjem Koroškem, v Rožni dolini in v kapelskih gorah. Vidimo jih v raznovrstnih oblikah. Pri dobri krmni se kaj hitro razvijajo in kmetje dosežejo z njimi lepe uspehe. To plemo je precej odporno in ima še to prednost, da si poišče krmo tudi v strmih pašnikih. Za pinc-

gavsko živino se zanimajo tudi inozemski kupci in jo tudi dobro plačajo. Lani so jih izvažali v Italijo, Jugoslavijo, Nemčijo in celo v Afriko.

Simentalsko ali „šekasto“ živino dobimo okoli Velikoveca, deloma tudi okoli Št. Vida ob Glini. To plemo je zelo uporabno in se tudi hitro razvija. Krave so znane kot dobre molznice. Tudi za to živino se močno zanimajo inozemski kupci.

Poglejmo, kakšno živino ima pa naš kmet. Največ najdemo križancev in včasih moramo na žalost ugotoviti: kolikor repov v hlevu, toliko plemen. Če to primerjamo z drugimi kraji, moramo priznati, da smo v tem oziru precej zaostali; spali smo, ko so drugi pridno delali. V naših sosednjih deželah vidimo, kako so živinorejci povezani v zadrugah in imajo več uspehov, čeprav imajo večkrat še bolj skopo odmerjeno zemljo kot povprečen kmet pri nas.

Kdor je to premislil, je gotovo že prišel na problem, kako bi se to dalo izboljšati tudi pri nas. In kje naj začnemo?

Naše naloge

Najprej je treba priti do spoznanja, da naj imamo le toliko živine, kolikor je mogoče dobro nakrmiti, t. j. da ji damo dobre krme toliko, kolikor je živina poje. Pri tem pa ne sme biti vmes slame, ker slama ni krma!

Priporočljivo je tudi članstvo pri zadrugi, ki krave tudi kontrolira, da ima človek potem lažje stališče, ko se odloča, kakšno živino naj ima v hlevu.

(Dalje prihodnjič)

Vajenci z Gradišanske prebijejo šest tednov na leto v šoli, ki je urejena po modernih metodah. Na sliki vidimo kleparske vajence pri pouku v delavnici. (AND)

ZANIMIVOSTI

AVSTRIJSKO PODJETJE DELA ZA INDIJO

Koncem februarja je poslalo znano podjetje Wagner-Biro 24 kotlov za lokomotive v Indijo. Naročilo je pomembno in podjetje ima še več kotlov za Indijo v delu. Nekaj jih bodo poslali spet koncem marca, ostale pa jeseni. (ST)

REJA „SUHIH“ SVINJ

Da ugodijo želji nekaterih kupcev, ki želijo več svinjskega mesa, ki pa ne sme biti preveč masno, so začeli nekateri rejci gojiti prašiče, ki dajejo več mesa, pa le malo masti. Pravijo, da meso takih živali laže in dražje prodajo.

POŠTA V STEKLENICAH POMAGA ZNANOSTI

Že večkrat so se čule vesti o pošti, ki so jo kaki brodomolci poslali v svet v steklenici. Pismo so v dobro zaprti steklenici vrgli v morje. Morski tokovi so jo odnesli in če so imeli srečo, so jo naplavili tudi na pravem obrežju, da je prišla pošta v zaželeno roko. Na podoben način bodo skušali letos znanstveniki raziskati tokove Tihega oceana. Okrog 12.000 steklenic bodo vrgli v morje. Upajo, da bodo od teh kakih 300 spet našli, kar bo zadostovalo, da bodo ugotovili tudi manjše tokove v Pacifiku.

KONGRESNA KNJIŽNICA IMA 33 MILIJONOV KNJIG

Po najnovejših poročilih ima kongresna knjižnica v Združenih državah Sev. Amerike preko 33 milijonov del. Med temi je čez 10 milijonov tiskanih knjig in brošur, čez 14 milijonov rokopisov, skoraj dva milijona in pol zemljevidov in drugih geografskih pripomočkov, dva milijona glasbenih del in skoraj dva milijona in pol fotografij. Poleg tega je pa v knjižnici še precej gramofonskih plošč, filmov, časopisov i. dr.

INDIJANSKE NARODNE PESMI NA GRAMOFONSKIH PLOŠČAH

Profesor na univerzi Columbia v New Yorku Willard Rhodes je zbral več indijanskih narodnih običajev na gramofonske plošče. Tako je zdaj mogoče dobiti plošče z indijanskimi in bojnimi pesmimi, z uspavankami, s petimi molitvami in plesi, z ljubezenskimi pesmimi in petjem ob zdravljenju različnih bolezni.

Našim gospodinjam

VELIKONOČNA DARILA

Velikonočni prazniki se tako naglo bližajo. Zadnji čas je, da mislimo na darila s karimi bomo razveselili svoje drage domače, znanke in prijatelje. Ne opustimo te lepe navade obdarovanja za praznike. Naj posije z darilom sončni žarek v srce današnjega človeka, ki vedno samo hiti in hiti, in komaj še utegne misliti, da vendar ni stroj brez duše. Naj tako obdarovanje pripomore k lepemu notranjemu razpoloženju v naših dušah, v katerih bo odmevala vesela aleluja.

Kakšni nagibi naj vas vodijo pri obdarovanju in kaj darujete?

Darujte radi — res iz srca. Naj ne bo obdarovanje samo zamenjava blaga — daril.

Darilo pravočasno kupite, ne šele na vel. soboto. Zadnje dni pred Veliko nočjo je vedno manj izbire in cene naraščajo.

Darujte po svojih močeh, seveda pa morate pri tem paziti, da obdarovanca morda ne osramotite z malenkostnim darilom.

Darujte sicer praktične reči, za katere veste, da jih obdarovani potrebuje, pa tudi kaj posebnega, česar bo vsak še bolj vesel. Pri izbiri naj vas vodita oni čut in fantazija srca, ki ju je Bog dal ženskemu spolu.

Darilo lepo zavijte. Ovoj je obleka darila. Kakor obleka naredi človeka, tako tudi ovoj darilo.

Ne mislite pri obdarovanju samo na svoje drage. Ubogi in zapuščeni so še bolj lačni ljubezni. Vsaj enega izmed teh razveselite.

Ne pričakujte povračila za darilo. V zahvalo za izkazano pozornost in ljubezen bo vstali Zveličar napolnil vašo srca z blaženo notranjo srečo.

POMLADANSKO ČIŠČENJE

Tu ne mislimo na pomladansko zračenje, sončenje in snaženje stanovanja, ki je gotovo potrebno gospodinjstvo delo v tem času, temveč na pomladansko čiščenje človeka, na kar kaj radi pozabimo. To dosežemo najlažje in na najbolj naraven način, ako se v obilni meri poslužujemo najrazličnejših pomladanskih zelišč, ki nam jih nudijo v polni meri travniki, polja in vrtovi. Učinek pa bo mnogo večji, ako se obenem vsaj nekaj časa zdržimo premastnih jedil, obilice mesa, ostrih začimb, kave, čaja ter alkoholnih pijač. Prve solate, kakor regrat, cikorijska, kreša, endivija, radič, redkvice in najrazličnejša zelišča, vse je kakor nalašč za preosnovo našega organizma ter nam vrne pravo svežost in čilost in odvzame običajno pomladansko utrujenost.

Zelišča uživajmo mešana v presni omaki ali na kruhu, solate pa jejmimo posamezne ali mešane. Zelišča, kakor pehtran, peteršilj, koper, regrat, krebulo, krešo in drobnjak temeljito operimo, sesekljajmo ter zabelimo s citrono ali domačim kisom in oljem ali pa s smetano. Tudi kislo mleko je izvrstno. Lahko pa uživamo solate in zelišča obenem,

ako si napravimo solato kakor po navadi, po njej pa potresemo sveža, drobno sesekljana zelišča. Dobro pomladansko solato pa nam da n. pr. mešanica glavnate solate, kreše, regrata in špinata. Za pomladansko čiščenje pa uživamo lahko tudi sok naštetih zelišč, ki ga denemo v mleko ali vodo. Zelo učinkovito so tudi čaji iz zelišč, ki pospešujejo tek in odvajajo.

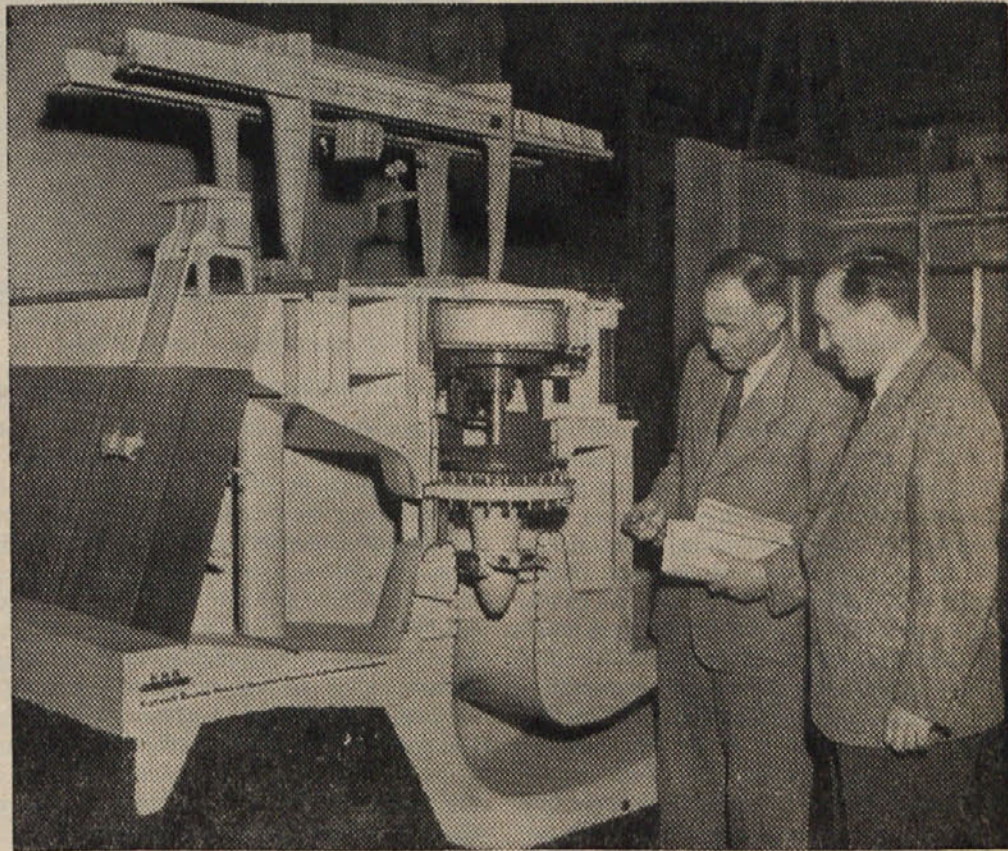
Namesto raznih drugih juh napravimo v tem letnem času večkrat zeliščno ali pomladansko juho in sicer takole: Napravimo najprej svetlorumeno prežganje iz masti in moke ali surovega masla in moke. Nato ga zalijemo in pustimo vreti. Končno juho malo solimo in stremo vanjo drobno sesekljana sveža zelišča in zelenjad ter juhe ne pustimo več vreti. Izboljšamo jo s smetano. Podobno naredimo tudi zeliščno omako. Boljša pa je ona, katere podlaga je jajčna omaka. Napravimo jo takole: V skledico damo rumenjak ter mu po kapljicah prilivamo olje; ko dobimo precej gostljato omako, jo okisamo s citronovim sokom ter ji primešamo drobno sesekljana zelišča, kakršna pač hočemo. Solimo jo čimmanj.

KUHINJA

Zelenjavna juha. Za to juho rabim malo zelenje kakor: trpotec, črno meto, par peresc trobentice, malo kislice, prav malo luščka, malo kopriv, par jagodovih listov, malo krebulo in malo špinata. Vse te zelenjave prekuham v slani vodi. Kuhano zelenjavo sesekljam in pražim na masti ali na surovem maslu. Ko je zelenjava oprazena, jo zalijem s kropom ali s krompirjevo ter kuham še pol ure. Zabelim jo s prežganjem, ki sem ga napravila iz žlice masti in žlice moke. Preden dam na mizo, stepem eno jajce in ga vlijam v vrelo juho. Zemljice ali kruh narežem na kocke, oprazim

na masti, denem v posodo za juho ter nalijem na to vrelo juho.

Zeliščna juha (na drug način). Šopek peteršilja, krebulo, rmana, kislice, vršček žajbelj, janeža, pehtrana, nekaj listov zelene, luštreka in nekoliko bele, črne in kodraste mete, dve žlici masti, 3 žlice moke, 2 jajci, 2 in pol l zelenjavne zavrelce. Preber, operi in drobno zreži zelišča (mete naj bo veliko manj kot drugih zelišč) ter jih zmešaj z enim jajcem. Na masti zarumeni moko, prida zelišča, malo prepraži in zalij z zavrelco. Ko je pol ure vrelo, jo vlij nad razvrkljano jajce v jušnik in prida opečen kruh ali kaj drugega ocvrtega.

Na Dunaju je bila razstava o pridobivanju električnega toka. Te model, ki ga vidimo na sliki, je iz elektrarne na avstrijsko-bavarski meji Simbach-Braunau. Slika kaže prerez skozi turbino in generator.

Keuschnigg - semena

OD LETA 1879

PRILJUBLJENA — PREIZKUŠENA
CELOVECLAGENFURT, Heuplatz 6

Vseh vrst in pasem enodnevnih piščancev izdaja vsako sredo in četrtek, dnevno pošiljanje po pošti in železnici.

Kokošja farma
„ELBLHOF“
Lastnik: Franz in Josefa ZUBER
KLAGENFURT,
Auer-von-Welsbachstrasse 17

Prašič. — Učitelj: „Prašič je zelo koristen žival, daje nam mast, meso, ščetine. Za kaj se da še uporabiti?“ Učenec: „Prosim, za zmerjanje!“

Bodi kovač!

(Nadaljevanje in konec)

Drugo pa je težje: svojo voljo tako utrditi in vzgojiti, da vedno po spoznanih pravih načelih ravna. Naša volja se kaj rada nagne na slabo stran. Vsak sam iz lastne izkušnje ve, da se človek po svoji naravi raje nagiba k lenobi kakor pa k pridnemu delu, raje k laži, kakor k resnici, bolj k nezmernemu uživanju kakor pa da bi v vsem pravo mero držal itd. Voljo k dobremu in poštenemu nagibati ni vedno lahko delo, kakor ni lahko kovačevo delo, ki železo krivi ali ravna, za kar ga pač rabi.

Zdaj pa morda vprašuješ: kako pa naj kujem svojo voljo, da bom tudi jaz značilen človek? Pri kovaču si že videl, da ima več kladiv, enkrat rabi težje, potem zopet lažje kladivo, kakor pač delo, ki ga ima, zahteva. Za kovanje svojega značaja imaš tri kladiva na razpolago, ki se imenujejo: odreci se! vzdriži! loti se!

Odreci se: Našo voljo nagibajo k slabemu strasti. Sedem glavnih strasti je v človeku; poznaš jih: napuh, lakomnost, nečistost, nevoščljivost, nezmernost, jeza, lenoba. To je sedmero debel, ki rastejo iz iste korenine, iz naše človeške narave. Ta debela pa se razraščajo v mnogoveje, to je v razna slaba nagnjenja. Te strasti so v nas že od rojstva; kažejo se še v čisto majhnem otroku n. pr. jezavost, lakomnost, da hoče vse sam imeti in ničesar noče drugim dati, alj nevoščljivost in ljubosumnost, če vidi, da je drug otrok kaj v dar dobil itd. Navadno je v vsakem človeku ena strast močnejša, ki ga najbolj pogosto zapelje v napake in mu kvari značaj.

Te strasti mikajo in vlečejo človekovo voljo za seboj, da se jim včasih skoraj ni mogoče ustavljati, posebno še, če se pridruži mladostna lahkomišelnost in neizkušnost in še kaka zapeljiva družba slabih prijateljev, ki tega lepega imena ne zaslužijo.

Zoper te nevarnosti vzemi kladivo: odreci se. Premagaj se, upri se, upri se vsaki zahtevi strasti, ne pusti se vleči v napake in slabosti. Tu velja samo eno: odločno in trdno reci: Nočem in ne bom! Ni vredno lahko, a čim hitreje se odrečeš strasti, tem lažje in prijetneje je.

Strasti so kakor divji poganjki na sadnem drevesu. Sadjar vsako leto drevje obreže, vse veje in vejice, ki niso rodne, ampak le moč iz debela po praznem srkajo, odreže, kjer so pregoste jih razredči, potem drevo lepo uspeva in dobro rodi. Tako delaj s svojimi značajem. V knjigi, ki je že nad petsto let stara, je zapisana stara resnica, ki še vedno velja: „Toliko boš napredoval, kolikor boš sam sebi silo delal.“ (Tomaž Kempčan).

Vzdriži: Ne smeš se naveličati svojo voljo kovati v lep in trden značaj. Premagovati se moraš vsak dan in tolikokrat, kolikorkrat te hoče strast ali slabo nagnjenje potegniti s seboj, da bi storil kaj slabega. Vzdrži moraš, potem se ti volja utrdi. Sto priložnosti imaš za to v vsakdanjem življenju.

Vzdriži v dobri volji, če te kaj razjezi ali ti nagaja. Vzdrži pri delu, ki ga imaš, dokler ga dobro ne skonaš. Vzdrži v prijaznosti in postrežljivosti med domačimi v družini. Vzdrži v pripravljenosti pomagati z nasvetom in dejanjem svojemu sosedu in bližnjemu, če je v stiski in zadregi. Vzdrži v resnicoljubnosti, četudi bi ti laž trenutno kaj koristila, saj trajne koristi nikdar ne prinese. Vzdrži v svojih pravih načelih, četudi te nekateri zaradi tega zaničujejo, preganjajo in ti krivico delajo. Vzdrži v pravičnosti in ne povračuj krivice drugih z lastno krivico. Na teh primerih vidiš, koliko priložnosti imaš vsak dan, da stanoviti in vztrajno kuješ voljo ter si skuješ značajnost, ki je v življenju prav tako potrebna, kakor je redka. „Kdor vzdriži do konca bo zmagal.“

Loti se: Ne zadostuje pa premagovanje in ne vztrajnost, potrebno je, da se tega dela veselo in pogumno lotiš. Ne odlašaj od danes do jutri, od jutri na pojutrišnje. Z odlašanjem nikoli ne boš nič dosegel. Takoj se loti premagovati se in vzdrižati, še danes! Pa ne nevoljen in razdražen, ne žalosten in potrt, ampak vesel bodi, da sploh moreš s stanovitim premagovanjem svoj značaj zboljšati in v dobrem utrditi. To je krasno in koristno delo, kar mora biti v veselje. Poskusi in čutil boš v sebi veselje, kakor ga čutiš, če se z vno in zanimanjem lotiš svojega poklicnega dela in vidiš, kako gre od rok in kako si ga lepo dovršil. In pogumno se ga loti, čeprav je od začetka težko in si še neroden, s pogumom premagaš vse težave.

Leta 1847 se je pri nekem ameriškem

Pust v šentruperški gospodinjski šoli

Pustne prireditve v kmetijsko-gospodinjski šoli č.č. šolskih sester v št. Rupertu so postale že običaj. Kakor vsako leto smo se tudi letos zbrali na pustno nedeljo v naši dvorani, katero so ljudje napolnili do zadnjega kotička. Čeravno je bilo zunaj slabo vreme, je med poslušalci vladalo veselo razpoloženje. Dekleta so nam zapele pod vod-

stvom č. g. profesorja Miheliča vrsto lepih pesmi in nato so uprizorile veseloigro „Zvezda repatica“. Igra je bila dobro naštudirana in prav lepo podana. Hvaležni smo č. sestri učiteljici in tudi dekletom za ves trud, ki so ga imele z prireditvijo, da so nam olepšale pustno nedeljo, tako da smo res nasmejanih obrazov in v dobrem razpoloženjem odhajali domov.

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA NAZNANJA:**VABILO**

Kat. prosvetno društvo v Globasnici uprizori na cvetno nedeljo, dne 3. 4. t. l. ob 3. uri popoldne pri Šoštarju v GLOBASNICI igro „IZGUBLJENA OVCA“

Sodeluje tudi domači pevski zbor.

Slovensko prosvetno društvo v št. Vidu v Podjuni ponovi na cvetno nedeljo, dne 3. 4. t. l. ob 3. uri popoldne pri Voglu v ŠT. PRIMOŽU igro

„PLAVŽ“

VSE PRISRČNO VABITA ODBORA.

Lepo vedenje**Vedenje pri mizi**

Sédk k mizi mirno, brez ropota, čim ti je odkazan prostor, ko glavni gost in gospodinja že sedita. Ravno in neprisluseno je treba sedeti, ne preblizu, ne predaleč roba mize.

Nož in žlico je treba rabiti z desno, vilice običajno z levo roko. Paziti je treba, da žlica ni prepolna, ker bi se sicer ne mogli izogniti neprijetnemu polivanju.

Pri uporabi vilic pazimo, da jih ne zastavljamo preveč navpično. Vsak grizljaj je treba prijeto z vilicami, ga posebej odrezati in sproti pomešati s prikuho ali omako in tako nositi v usta. Z nožem nikoli ne jemo. Služi le za rezanje. V nobenem slučaju ga ne smemo nesti v usta.

Držati je treba z enačim prijemom vilice in nož, ko ju istočasno rabimo. Ko jemo,

ne nosimo glave h krožniku, marveč roko k ustom — dovolj jo dvignimo.

Ne cmokajmo pri jedi, ne mešajmo in ne pihajmo jedi. Mešati, a prav narahlo je dovoljeno le juho in čaj oziroma kavo s sladkorjem. Ne oblizuj žlice.

Katoličani pred in po jedi molimo. Če si v gosteh, kjer molitve ne opravijo, se vsaj pokrižaj, nikoli se ne sramuj pred svetom pokazati, kaj si.

Juho jemo brez srebanja ali polivanja z žlico.

Priloge poleg mesa in kake omake ali prikuhe, kakor n. pr. krompir, cmoke, solato, nikoli ne režemo z nožem, marveč z vilicami razdelimo.

Špagete ovijemo na vilice in tako nesemo v usta. (Dalje prihodnjič)

Anekdote**ZMOTIL SE JE**

V nekem trgu v Sloveniji sta živel župnik Traven in gostilničar Gruden. Ko je bila v gostilni nekoč zbrana vesela družba in so se začele govorance, je Gruden vstal in rekel: „Kdo tak je še med nami kot jaz, da bi imel god cel mesec? Moje ime je namreč Gruden.“

Vsi so veselo ploskali. Nato pa vstane župnik Traven: „Tudi jaz čestitam g. Grudnu. Vendar bi skromno pripomnil, da jaz še krepkeje godujem — kar dva meseca, mali in veliki traven. Moje ime je namreč Traven.“

Veselosti ni bilo ne konca ne kraja.

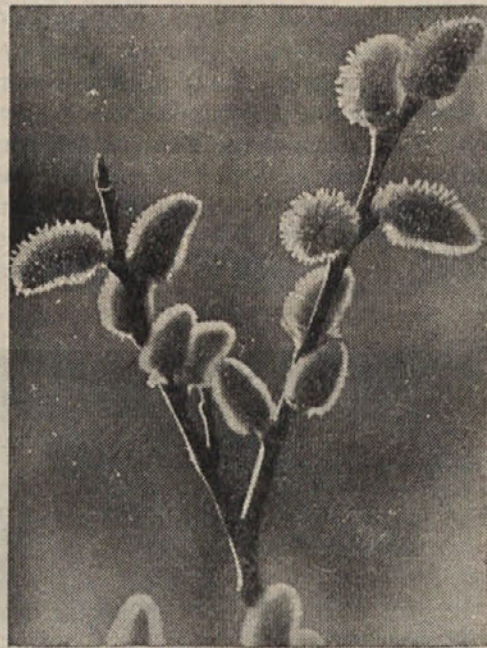
„DA BODO LAHKO ŠE LEŽALI...“

Pravijo, da je prišel na Bavarskem neki mož s hribov v mesto in hotel dati v zakristiji neke župnije za eno mašo.

„Koliko naj plačam?“

Duhovnik pravi: „Za eno tiho mašo dve marki, za peto tri marke, za mašo z leviti, kjer tudi sedijo, pa štiri marke.“

„Tu imate pet mark, da bodo lahko tudi ležali,“ se odreže očanec.

Cvetna nedelja — veselje otrok

farmerju (kmetu) oglašil šestnajstleten fant ob času košnje in žetve in se ponudil za delo. Farmer je šibkega fanta ogledal od nog do glave in rekel: „Za košnjo in žetev potrebujem močnih mož, ne pa otrok.“ Fant pa je skromno in samozavestno odvrnil: „Če pa otrok zmoro delo moža, ali ni prav tako dober?“ Farmerju je ta odgovor ugajal in je fanta sprejel. Drugi delavci, sami krepki možaki, so si hoteli mladeniča privoščiti, vzeli so ga pri košnji v sredo in ga na vso moč gnali. Fant pa je vzdrljal tako, da so bili vsi veseli, ko je prišel opoldanski odmor. Popoldne pa je fant prosil, naj ga pustijo za prvega in je tako hitel, da so ga drugi komaj dohajali. Vzdrljal je in se veselo smejal, čeprav je imel na dlaneh polno krvavih žuljev. Po večerji je prosil gospo-

darja za svečo. „Kaj rabiš svečo, počivat pojdi, saj si dovolj trdo delal,“ mu je odvrnil. Pa fant pravi: „Moram se učiti, ker podnevi nisem utegnil.“ Vzel je svečo in se učil do polnoči. Z delom pri košnji in žetvi si je revni fant moral prislužiti sredstva za nadaljevanje študija. Ta fant je bil James Garfield, ki je s svojo značajnostjo in pogumno delavnostjo postal končno predsednik Združenih držav Amerike, torej vladar ene največjih držav sveta.

Ti morda ne boš postal predsednik kake države, postal pa boš značilen človek, če boš rabil trojno kladivo premagovanja, vztrajnosti in vesele delavnosti. Značajni ljudje so poročstvo boljše bodočnosti vsakega naroda.

MLADINA PIŠE:

Sonce — simbol**PISMO DEKLETOM**

Sonca sem si želela in šla sem, da bi ga našla. Včeraj se je pošiljalo na zemljo svoje zlatorumene žarke, danes pa se še ni prikazalo. Šla sem po poti navzgor. Okoli mene je blestel sneg. Tu in tam pa se je že videla rjava zemlja. Drobnje glavice prvih rož so pričale, da je tod že sijalo sonce ter jih izvabilo iz trde zemlje. A sedaj jih je spet zapustilo in žalostno so nagnile nežne glavice k mrzli zemlji. Pot me je vodila nazaj. Dospela sem na vrh malega grička in se zagledala tja daleč v bele gore. Nizke in žalostne so se mi zdele, ker tudi one niso mogle blesteti v svetlem soncu.

Hlad je legal na zemljo. Mirno so ležali travniki in polja. Le sem in tja mi je veter prinesel na uho šumenje bližnjega potoka. A sonca ni bilo. Za gorami je utonila motna luč. Bele megle so vstajale v dolini in se pomikale vedno višje. V bližnji vasi se je posvetila prva luč. Nato je zažarela še druga in tretja. Tri lučke so gorele. Niso nadomestile sonca, nikakor ne. In vendar so govorile o njem, ki daje luč in toploto, ki sije in se skriva za gostimi oblaki, da prihodnji dan s tem lepšim in jasnejšim žarom osreči vse, kar si ga želi in hrepeni po njem.

Tri lučke — vera, upanje in ljubezen. Prva lučka je govorila o veri: če temni oblaki še tako dolgo zakrivajo ono veliko luč na nebu, nekoč se vendar umaknejo in sončna svetloba se razlije na zemljo.

Tega čudeža ne more pospešiti nikdo, nihče se mu tudi ne more ustaviti. Vedno hodi sonce isto pot in isto sonce, ki je včeraj zatonilo za gore, bo jutraj spet zasiljalo. Druga lučka pripoveduje o upanju: sonce ne sije tedaj, kadar si ga človek želi. Svojo pot hodi, ki mu je predpisana po večni postavi. Ta pot je edino prava, samo človek je šestokrat ne pozna. In ne more razumeti, zakaj v njegov življenjski mrak tako dolgo ne posveti žarek svetlega sonca. Saj pride sonce, po vsakem neurju pride, po vsakem dežju in po vsaki toči. Tretja lučka: ljubezen. Sonce sije na vse, na mlado in staro, na dobro in slabo. Sonce ljubi vse!

Sonce — simbol! V naših dušah je mrz, v naših srcih je mrz. Tri lučke prižgimo! Učimo se verovati, upati in ljubiti!

U. K.-c.

POMLADANSKI POZDRAV SELSKIM PRIJATELJICAM

Zopet nam je zadihala pomlad in s svojo prebujajočo naravo razveselila naša mlada srca. Zdi se mi, da ste že čisto pozabile na mene, a jaz na vas še ne, četudi se zaradi težke bolezni nisem mogla oglasiti, toda v svojem trpljenju sem se vas spominjala, drage selske dečle tam-le pod Košuto. Upam, da ste še vse zdrave in vesele. Trdno sem prepričana, da se bomo še videle v gorskih Selah. Do takrat pa naj nas vežejo topli spomini. Veselilo bi me, če bi mi morda napisale nekaj vrstic v „Naš tednik“.

Vsem skupaj, zlasti pa poznanim prijateljicam, kakor Mariči, Tinci, Naniji in Zofki želim vesele velikonočne praznike. Iskren pozdrav vsem od vaše prijateljice iz sončnih Tinj.

Točnost, snažnost, red povsodi; prva skrb molitev bodi!

Delaj vneto, starše ljubi; srčne čistosti ne zgubi!

V šoli vdanost naj te vodi, v cerkev vestno, redno hodi.

Da življenje bo ti srečno zdaj, poslej, pa tudi večno.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

R. Caltopen:

Jajce v juhi

Ko je prišel Hanzej iz šole, je pričel pripravljati večerjo, da bi bilo ob očetovem prihodu z dela že vse gotovo. Sam je živel z očetom, matere se ni spominjal. Bilo mu je šele štirinajst let, ampak mislil je že kot odrasel mož.

Oče je bil predelavec na stavbišču; na delo je hodil zgodaj zjutraj in se vračal domov šele v mraku, truden in lačen. Kratek pogovor s sinom je veljal samo napredku v šoli. To je bilo očetovo edino veselje. Do Hanzejevega devetega leta je vedno oče pripravljati večerjo. Tedaj pa je nekega večera oče ob peči našel Hanzeja, ki se je vneto trudil s kuho. Ganjen je položil oče roko na plavalaso glavo svojega otroka in je spregovoril, kot bi prerokoval: „Nekoč bo še nekaj iz tebe! Zato hočem, da greš študirat... Ko sem bil jaz petnajst let star, sem sanjaril, da bom Leonardo da Vinci. Ampak, moral sem biti zadovoljen, da sem postal zidar... Zakaj pa bi ti ne dosegel višjega cilja!”

Ko je Hanzej prišel nekega dne iz šole, je bil oče že v postelji. Ni se dobro počutil. Kasneje je prišel zdravnik: ugotovil je tvor v želodcu, potrebna je bila takojšnja operacija.

Naslednjega dne — kratko po operaciji — je oče umrl. Hanzej ni mogel spraviti solze iz oči, čutil je bolečino globoko v sebi. Stric juže, očetov mlajši brat in zidar kot on, je opravil vsa pota. Ko so odhajali s pokopališča, je dejal:

„Hanzej, preselil se boš k nam. Niso vsem dobrote usojene... Očetu ni bilo dobro namenjeno, morda boš imel ti več sreče. Hočem, da naprejš študiraš.”

„Ali bi ne bilo bolje, če bi si poiskal delo?”

„Ne!” je zavpil stric in udaril z nogo ob tla. „Tvoj oče je toliko storil zame. Moram mu povrniti. No, ne govorimo več o tem.” Teta je bila suha in živčna, bratranec je bil dvanajstleten, blede deček, ki je Hanzejev prihod veselo pozdravil.

Ponoči je Hanzej slišal pogovor, ki ni bil namenjen njegovim ušesom. Teta je glasno očitala stricu, da je spravil v hišo še ena lačna usta.

„Sin mojega brata je,” se je branil stric. „Tvojega brata, tvojega brata!” je jezno vpila žena.

„Hanzej je pameten,” jo je skušal stric pomiriti. „Naš je trdoglav. Pet let že hodi v šolo brez kakega uspeha. Tudi če bi zmogli, ga ne bi mogli študirati. Ima trdo butico kot jaz. Hanzej je podoben svojemu očetu, ki je že pričel študirati, a so nam

starši pomrli. Pustil je študij in se je žrtvoval za nas...”

„Ampak brat je vendar mrtev,” je godrnjala teta.

„Mrtev, mrtev!” je vzrotil stric. „Enostaven vzrok, da bi ne bilo treba vrniti dolga! Če bi naš trgovec umrl, bi moral plačati njegovi vdovi. Brat je umrl, svoj dolg bom poravnal njegovemu sinu.”

Teta je še naprej godrnjala, da se je stric razjezil:

„Dovolj! Ti nočeš razumeti. Pa ne, ker si trde glave, ampak ker imaš kamnito srce.”

Naslednje jutro je Hanzej pri kavi omenil stricu: „O očetu se mi je sanjalo. Svetoval mi je, naj opustim študij in se lotim dela. To bom tudi storil.”

F. S. Finžgar:

TRENTAR

V drugi razred ljudske šole sem hodil. Nekega dne, ko ni bilo šole, sem sedel doma na klopi pri peči in navijal s posukljaj¹ konopno prejo na klobčič. — Rajši bi bil na gmajni med fantiči, ki so tamkaj svinjko bili. — Kar se vrata na široko odpro in skozi se prikaže visok, plečat mož. Na glavi je imel črn klobuk s pomečkano stulo in z odvihanimi krajci, čez ramo natlačeno bisago.

Meni je navijanje kar obtičalo. Toda ne zaradi klobuka in ne zavoljo bisage. Mož je bil čez brado obvezan z debelo ruto. Iz nade nje sta mu gledala velik nos in z brki zavešena gornja ustnica.

„Dober dan, France,” je čudni prišlec pozdravil mojega očeta.

„Ali ste res vi? Trentar, pa na tako dolgi poti!” se mu je začudil oče.

„Deset prelepih jagnječevin, črnih ko noč in mehkih ko žida, sem ti prinesel na prodaj. Na semenj v Kranjsko goro te ni bilo. Prisedel sem nekomu na voz in se potegnili k tebi, ki se trdo pogajaš, pa pošteno plačaš.”

Mož je odložil bisago na klop pri mizi in sedel.

„S čim bi vam najprej postregel, da si oddahnete? Potlej bova šele barantala.”

„Mleka bi prosil. Če ga imate kajpak.”

„Reza, brž prinesi Trentarju toplega mleka!” je velel oče materi, ki je za tujcem stopila v hišo. Tudi mati se je ozrla po tujcu, a takoj odšla v kuhinjo. Ko je bil do-

¹ Posukljaj — navitek na vretencu.

„Nikoli!” je zavpil stric in udaril s pestjo po mizi. Naglo je popil svojo kavo in je odšel. Teta pa je svojo prikrito mržnjo in jezo še naprej kuhala. Pričela je napadati Hanzeja z zbadanjem. Stric ni ničesar opazil. Kot oče se je tudi on zanimal samo za šolo.

Kadar pri kosilu ni bilo strica, je teta dečkoma dala krožnik juhe. V sinovem krožniku je bila juha z jajcem. Ko je teta to prvič storila, jo je Hanzejev vprašujoči pogled zmedel in se je skušala opravičiti: „Oh, saj veš, tako slaboten je, potrebuje več kot ti!”

Hanzej je razumel njeno podlost in bolečina mu je stisnila grlo. Želel je, da bi bil deležen vsaj malo ljubezni, pa je bil tako zahrbtno ponižan.

Nekoč je prišel pozno iz šole. Teta mu je postavila na mizo mrzlo kosilo. Brez besede je jedel. Teta tega ni mogla razumeti in se je vznemirila. Kot mimogrede je re-

kla: „No, gotovo boš povedal stricu, da ti kosila nisem pogrela.”

„Povedal?” je vprašal deček in jo začudeno pogledal. „Zdi se mi, da me malo poznáš.”

Tako mirno je govoril, da ga je teta vedno znova skrivoma opazovala. Tega moža v kratkih hlačah enostavno ni mogla razumeti.

Nekega dne se je zgodila nesreča. Ko je prišel Hanzej iz šole, je našel pred hišo gručo ljudi. Sosedje so mu hoteli praviti, da je padel stric z ogrodja in da se je smrti ponesrečil.

Hanzej je odhitel v hišo. Molče je zrl mrtveca in občutil je vso težo usode na svojih otroških ramah. Toda potočil ni niti solze.

Naslednje jutro je govoril s teto. Tožila je: „Zdaj bomo morali na cesto... spet bom morala v tovarno... in mali tudi... in kaj bo s teboj, ne vem.”

Hanzej je stopil k njej: „Mali bo hodil naprej v šolo. Jaz bom delal. Govoril sem že z mojstrom, pri katerem je bil stric zaposlen. Vzel me bo za vajenca. Naglo se bom učil... Mali ne sme v tovarno. Ti boš prejela zavarovalnino in kasneje bomo že videli.”

Tedaj se je teta nepričakovano zavnala. Objela je Hanzeja in ga poljubila na lice: „Opusti mi, sin, tako grdo sem ravnala s teboj!”

Hanzej se je smehljaj, da bi prikri svoj ganjenost.

Naslednjega dne je Hanzej pričel delati. Utrujen in lačen se je vrnil zvečer domov kot včasih oče in stric. Teta je postavila dva krožnika na mizo. Potem je vzela v roko jajce in ga ubila v Hanzejev krožnik. Hanzej pa je tiho zamenjal svoj krožnik z bratrančevim in dejal kot mimogrede: „Ne, ne! On je tako slaboten, je res bolj potreben kot jaz!”

Drova cvetka

Na kopnini je predrla
prva cvetka mehka tla,
v mladi dan se je ozrla,
deklica se ji smehljala.

„Z mano pojdi, cvetka bela!”
ji prijazno govori.
„Okna so te zaželela,
vrt po tebi hrepeni.”

Cvetka jo je zavrnila:
„Pusti me na kopnih tleh! —
Noč bo okna zagnila,
v temj rad utihne smeh.”

Limbarski

Ladja morskega roparja

Prevod iz angleščine

(10. nadaljevanje)

Vtem je hodil Francisco po kabini globoko zamišljen. Čeprav je bil še mlad, smrti se ni bal, zakaj nič ga ni vzevalo na življenje, da bi mu bilo drago. Spominjal se je svoje matere, toda ne njene smrti; to so mu prikrivali. Od sedmega leta dalje se je vozil s Kajnom na suženjski ladji in od tedaj je živel skupaj z njim. Do zadnjega časa je mislil, da je kapitan njegov oče. Vsa leta, ko je Kajn tržil s sužnji, je posvetil mnogo časa njegovi vzgoji in tako se je zgodilo, da je bila edina knjiga, ki jo je bilo dobiti na ladji, ko ga je Kajn privrkal začel učiti, Sveto pismo, ki je bilo last Franciscove matere. Po tej knjigi se je naučil čitanja, in ko je napredoval v vzgoji in učenju, so dobili še drugih knjig. In čudno se vidi, da trgovina, s katero se je pečal dozdevni oče, ni pokvarila dečka. Toda vajen temu izza mlada, je smatral zamorce za drugo vrsto bitij — mnenje, ki se je zdelo popolnoma upravičeno z ozirom na krutost Evropeev.

So ljudje, ki so že po naravi tako dobri in plemeniti, da jih noben slab zglede, nobena slaba družba ne more pokvariti; in take narave je bil Francisco. Ko je pa postal starejši in razumnejši, je začel sam premišljevati vse krutosti in grozovitosti, ki so jih trpeli zamorci, in jih je sovražil že takrat, ko se je Kajn polastil suženjske ladje ter jo izpremenil v razbojniško. V začetku niso izvrševali velikih zločinov, temveč le lovili in plenili ladje, ljudi pa puščali žive. Pot zločina pa drži hitro navzdol, in ker

je bila po izpovedih ujetih in zopet izpuščenih ljudi razbojniška ladja več kot enkrat v nevarnosti, da jo ujamejo, niso več prizanašali človeškemu življenju in še pogostoma so prihajali za umori še hujši zločini.

Francisco je bil priča raznim strašnim prizorom, da mu je kar kri zastajala v žilah. Dostikrat je poizkušal rešiti nesrečneže, toda zaman. Razvnet od grozot kapitanovih in njegovih mož, je pred kratkim brez strahu povedal svoje mnenje in se ustavljal kapitanu, zakaj v jezi je Kajn priznal, da Francisco ni njegov sin.

Ako bi bil kdo izmed častnikov ali mornarjev izrekel le eno samo besedico tega, kar je prišlo iz Franciscovih ust, bi bil že davno prejel plačilo za svojo drznost. V Kajnovih prsih pa je nekaj govorilo za Franciscu, kar se ni dalo potlačiti — navada in njegova družba. Deček je bil leta in leta njegov spremljevalec, kakor bi bil del njega samega. Nekaj je v naši naravi in tudi ako je še tako pokvarjena, kar nas nikdar ne zapusti — in to je, da iščemo nekaj, kar bi ljubili, kar bi čuvali in branili: to se lahko pojavlja proti psu ali katerikoli drugi živali, ako se ne more navajati na drugega človeka. Taka so bila čustva, ki so vlekla Kajna k Franciscu, in to so bila čustva, ki so mu do sedaj rešila življenje.

Potem ko je hodil mladenič nekoliko časa gor in dol, je sedel na skrinjo, na kateri je bil prej sedel kapitan: in njegove oči so kmalu zagledale glavo Pompeja, ki je gledal v kajuto in mu mignil s prstom.

Francisco je vstal, vzel iz omare vrč s pi-jajočo vodo in jo mu podal. In ga brez vsake be-

sedice izročil Krumanu.

„Masa Francisco,” je dejal Pompej. „Pompej pravi — vsi Krumani pravijo, kakor pobegete, tudi vi z njimi. Pompej pravi — vsi Krumani pravijo — oni vas hočejo umoriti. Nikdar vas ne umore, dokler je samo še en Kruman živ.”

Zamorec je rahlo potisnil Franciscu nazaj, kakor ne bi hotel slišati njegovega odgovora, in naglo odhitel proti zadnjemu delu ladje.

Sesto poglavje
NAPAD

V tem času se je pojavil veter in pihal čez morsko površino proti onemu kraju, kjer je bila ladja zasidrana. Kapitan je poslal mornarja na jambor, da pazno ogleduje, sam pa je s prvimi krmarjem korakal po krovu.

„Morebiti je odjadrala eden ali dva dni pozneje,” je dejal kapitan, „pripravljen sem bil na to in zanesite se, naša bo, ako pojde po vhodni črti. Ako je ne ugledamo drevi, ko se bo še videlo, odjadramo. Dobro poznam te Portugalce. Veter se je že uprl v našo ladjo, ljudje naj bodo torej pripravljani.”

Bilo je že pozno popoldne in v kabino so prinesli večerjo. Kapitan je krenil dol in sedel k mizi poleg Franciscu, ki je molče večerjal. Njegova jeza se je bila polegla, naklonjenost do Franciscu, ki je bila izginila le za nekoliko časa, se je povrnila z mnogo večjo močjo, in tako je enkrat ali dvakrat zaman poizkusil, da bi ga pripravil do pogovora, kar se je začel z jambora klic: „Jadra, ho!”

„Zaboga, tukaj je!” je vzkliknil kapitan

in planil pokonci, nato pa takoj zopet sedel nazaj.

Francisco si je položil roko na čelo, zaprl oči in se s komolcem oprl ob mizo.

„Velika ladja, kapitan; drugo vrsto glavnih jader že lahko vidimo,” je zaklical Hawkhurst navzdol.

Kapitan je naglo izpil nekoliko vina, zaničljivo in jezno pogledal Franciscu ter planil na krov.

„Sedaj pa na noge, fantje!” je zaklical kapitan, potem ko je nekoliko časa z daljnogledom opazoval ladjo; „ona je; dol s to sončno streho in dvignite sidro! Na tej ladji je več srebra, nego ga gre v vaše skrinje, in cerkve v Goa bodo morale nekoliko dalje čakati na svoje zlate svetilnike.”

V trenutku se je začel živahno življenje med moštvom. Odpravili so platneno streho, ki jih je varovala vročih sončnih žarkov, in z združenimi močmi dvignili sidro. V dveh minutah se je „Avenger” premikal in obrnil svoj tek tako, da je nesrečni ladji zaprl pot. Veter je potegnil nekoliko močnejše in razbojniška ladja je letela po gladki morski površini kakor delfin. Čez eno uro je bilo mogoče natanko videti vso ladjo — toda sonce se je že potapljalo v morje, in preden so dognali, kako močna je ladja, se je zmračilo. Ali so oni opazili razbojniško ladjo ali ne, se ne more reči. Vsekakor niso izpremenili teka svoje ladje in tudi, ako bi jo bili videli, se ne bi bili dosti brigali zanjo. Na „Avengerju” niso počivali. Veliki top sredi ladje so oprostili vseh nepotrebnih zaprek in ovir, pripravili ostale topove za nabijanje, prinesli kroglice in sploh vse pripravili za boj prav kakor na bojni ladji.

Domlad je prišla
v hišo blaga

Tschernütter

CELOVEC - KLAGENFURT
Karfreitstrasse 1

Brez SCHLEPPE - piva bi žeja biva

KINO

DOBRLA VES

2. 4. ob 20. uri in 3. 4. ob 16. uri:
„Geliebtes Leben“
6. 4. ob 20. uri: „An der Spitze der
Apachen“ (ni za mladino)

PLIBERK

2. do 3. 4.: „Geh mach Dein Fenster
auf“
6. — 7. 4.: „Das Erbe von Monte
Christo“ (ni za mladino)

Pri MODEN — HERTA, trgovini
za gospo, Beljak, Weissbriachgasse,
kupite vedno dobro lepo in poceni.

„Hornophon - Rex“,
radioaparati z največ-
jo prodajalno štev.
tudi na obroke pri
OTTO GAGGL, Villach
RATHAUS

Poceni prodaja se nadaljuje
STOFFSCHWEMME, CELOVEC
Marktplatz.

Naš optik je:
KARL SEKERKA
drž. izpr. optik. Dobavitelj vseh
bolniških blagajn. Celovec-Klagen-
furt, St.-Ruprecht Str. 18.

STANDARD-TRIUMPH

EIGHT Export S 33.800.— × de Luxe S 37.800.—
28 PS * 5-6 lt. * 100 km

TEN S 41.500 * 33 PS * 6-7 Liter * 100 km

* Englische Klasse * Komfort * hohe Leistung
sparsamster Verbrauch

JOSEF SINTSCHNIG

Klagenfurt, Südbahngürtel 8

VSE BARVE IN LAKI se dobe pri

Farben Kikel

Klagenfurt, Priesterhausg. 1 in St. Veit a. d. Glan

DAMSKÉ PLASČE
MOŠKE OBLEKE

najboljše kvalitete in kljub temu poceni pri

Pleikner OHG.

BELJAK, HAUPTPLATZ NR. 28

Nakup krtač, čopičev, metla
samo pri izdelovalcu

GABRIEL MALLE

Klagenfurt, Karfreitstrasse
18. Ustanov. 1896. — Vse
potrebščine za gospodinjstvo

Osi za priklopnike, železna plati-
šča (Felgen), vzmeti, enosni pri-
klopniki, rabljeni, poceni pri:
Nakup rabljenih avtomobilov.
Schrottvertrieb Rumwolf, Klagens-
furt, Flatschacher Strasse 18, tele-
fon 37-78.

Črke za portal pri Jenoch, Klagens-
furt, Herengasse 14.

Plašči iz balonske svile, de-
žni in za motoriste najceneje
v strokovni trgovini V.
TARMAN, Celovec-Klagens-
furt, Völkermarkter Strasse
Nr. 16.

Velikonočna ponudba — krasne po-
mladanske obleke z tričetrtinskim
rokavom, lepi vzorci 97.— šilingov
MODEN — HERTA, trgovina za
gospo, Beljak, Weissbriachgasse
(Unterer Kirchenplatz).

Vaše

**velikonočne
nakupe**

kakor moške in damske
obleke, blago, perilo in no-
gavice si čimprej preskrbite.
Vse to dobite najceneje pri
tvrdki

L. MAURER

Klagenfurt, Alter Platz 35

Damski balonski plašči,
vseh barv od 198.50 S
Damski kostumi,
vseh kvalitet od 298.— S
Moški balonski plašči
od 212.— S
Moške obleke vseh
kvalitet od 269.— S
Moški sacco-ji vseh
kvalitet od 168.75 S
Deške obleke v vseh
cenah od 158.— S

FERTALA

tekstilna roba
S MOHOR

Nujno in važno za

gostilničarje, hotele
in pensione

Tujske sobe iz trdega lesa

jesen, črešnja ali oreh v najboljši obde-
lavi, izredno trpežne.

Nadalje modroci, žimnice, mize, stoli in
vrtne pohištvo po ugodnih cenah.

Radi velikega povpraševanja že sedaj na-
ročiti.

**MÖBELHAUS
KULTERER**

Beljak — Villach, Italiener Strasse 1
Telefon 60-24

Lastna izdelovalnica.

Velikonočne šunke, izbrano prekajene, klobase
in dobro prekajeno svinjsko meso samo pri

**Rudolf
Sablatnik**

mesarija in
prekajevalnica

CELOVEC
Siebenhügelstrasse 81.

• Za vsakega
• Za največje zahteve
• Za vsako denarnico

STEYR IN STEYR-FIAT

nudi vsakemu primerno vozilo. Vse tipe osebnih
in tovornih avtomobilov vam dobavi:

deželno zastopstvo za Koroško

THOMAS BOHRER

KLAGENFURT, VILLACHER STRASSE 29

**Kärntner
Verkehrsgesellschaft**

Paul Springer - Dossi & Ruttnig
KLAGENFURT, NEUER PLATZ

Naša velikonočna potovanja
z najmodernejšimi, najnovejšimi avtobusi

9. do 11. 4.: 3 dni Bozen — Meran — Gardsko
jezero.
9. do 22. 4.: 14 dni Rim — Neapel — Capri.
10. do 11. 4.: 2 dni Benetke.
10. do 11. 4.: 2 dni Opatija — Trst.

Vsa navodila in prijave v našem uradu, Celovec,
Neuer Platz 2, telefon 30-89 v „Kärntner
Reisebüro“.

†

Iz domovine sem dobil sporočilo,
da je v Ljubljani na praznik sv.
Jožefa po hudi bolezni v 71. letu
starosti umrl moj dobri oče, go-
spod

Rudolf Babnik

K zadnjemu počitku so ga polo-
žili v ponedeljek, 21. marca 1955,
na pokopališču v Dravijah pri
Ljubljani.

Stanovskim tovarišem, prijate-
ljem in znancom ga priporočam v
molitev.

Na praznik Marijinega oznanje-
nja, St. Antoniusklooster, Stein,
Limburg, Holandija.

NANDE BABNIK

izseljenski duhovnik v Holandiji

ALLE ARTEN BÜRO-, SCHREIB- U. RECHENM.

Theodor Strein
Klagenfurt - Villach

Alle Arten
Büro-, Schreib- und Rechenmaschinen
GÜNSTIGE TEILZAHLUNGEN

ALLE ARTEN BÜRO-, SCHREIB- U. RECHENM.

Das Haus der guten Möbel
4 Vorteile:

1. Riesenauswahl — über 100 Ausstattungen
2. Die besten u. billigsten Möbel Österreichs
Hartholzschlafzimmer nur 3900 Schilling
3. Ratenzahlung ohne Aufschlag, ohne Zinsen
4. Zustellung frei Haus mit eigenem
Spezialauto

STADLER-MÖBEL
KLAGENFURT

Oglašuj v našem listu!

Warmuth - Villach, kleidet die ganze Familie!

Für Damen:

Sommerkleider heuer schon ab 39.—
Modellkleider, aus neuen Qualitäten ab 145.—
Kostüme, verschiedene Façonen,
550.—, 460.—, 390.—
Ballonmäntel, alle Farben
413.—, 322.—, 270.—, 210.—
Stoffmäntel, modische Gewebe
662.—, 486.—, 399.—, 280.—
Schossen, neue Stoffarten
137.—, 98.—, 59.—
Sommerblusen schon ab 19.80
Popelineblusen, gestreift ab 79.—
Reinwollpullover ab 117.—
Wollwesten, neuer Schnitt ab 99.—
Kulijacken, gestrickt, ab 115.—
Neue Sommerkleiderstoffe ab 9.70
Wäsche, Strümpfe, Taschentücher und alle mo-
dischen Artikel in der bekannt reichen Auswahl.
PELZWERBETAGE vom 1. bis 9. April!
Warmuth-Pelzmäntel sind preisgünstiger!

Für Herren:

Strapazanzüge, lange Hose 260.—, 160.—
Modanzüge, 595.—, 513.—, 440.—

Kammgarnanzüge 990.—, 884.—, 780.—, 608.—
Kärntneranzüge 919.—, 850.—, 432.—
Steireranzüge 1154.—, 860.—, 513.—, 398.—
Sportsakkos 315.—, 250.—, 196.—, 100.—
Sport-Hosen lang 258.—, 180.—, 130.—
Hubertusmäntel 375.—, 288.—, 250.—
Original Himalayamäntel 546.—
Sport-Touringmäntel 693.—, 459.—, 383.—
Trenchcoat-Touringmäntel, ungefüllt
452.—, 344.—, 277.—
Popeline- u. Gabardinemäntel, gefüllt
547.—, 385.—
Wollwesten 189.—, 163.—, 127.—
Pullover, ärmellos 119.—, 85.—
Westen, ärmellos 142.—, 134.—, 91.—
Hemden, Unterwäsche, Stutzen, Strümpfe, Sok-
ken und alle sonstigen Herrenartikel sowie fein-
ste Anzugstoffe in reichhaltigstem Sortiment.

Für Kinder:

Knabenanzüge Gr. 3 158.—
Steireranzüge Gr. 3 205.—
Kommunion- und Firmungsanzüge aus Gabar-
dine, Kammgarn und Cheviot in gedigneter
Ausführung.

Sakkos, Gr. 3 105.—
Janker, Gr. 3 52.—
lange Stoffhosen, Gr. 3 49.50
kurze Stoffhosen, Gr. 3 28.—
Samthosen, lang, Gr. 3 99.50
Samthosen, kurz, Gr. 3 62.40
Lederhosen, kurz 58.—
Mädchenkleider ab 32.50
Pulli aus Macco 15.20

Ostern heuer wieder in Warmuth-Kleidung!

Trotz des Umbaues ungestörter Verkauf

Warmuth - Villach

